

Priloga vsak četrtrek in
vsak s poštno vred ali
v Mariboru s poštnim
zastavkom za celo leto 32 din.
za leto 16 din., četrt leta
8 din. Izredna naročila
36 din. Naročila se pošlje
na upravitelstvo „Sloven-
skega Gospodarja“ v Ma-
riboru, Koroska cesta 5.
Leta se dopolnjuje do od-
govora. Naročila se pla-
čuje v naprej.
Poljski interurban št. 113.

Posamezna številka stane 150 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru,
Koroska cesta št. 5. Ro-
pis se ne vračajo. Upravi-
tvo sprejema naročila,
izpise in reklamacije.
Cene inzeratov po dogo-
voru. Za večkratne ogla-
sne primeren popust. Nepravi-
te reklamacije so poštno
proste.
Čekovni račun poštnega
urada Ljubljana št. 10.602.
Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

18 številka.

MARIBOR, dne 30. aprila 1924.

58. letnik.

Ivan Vesenjaki:

Nemirna Evropa.

Kakor jetnik glas o svoji svobodi, kakor bolnik o zdravljenju po težki bolezni so zaslišali evropski narodi glas politika in učenjaka Wilsona, ki je v bistvu zahteval, da konča svetovno krvavo klanje s tem, da dobi vsak svoje: narodna in osebna svoboda bodi vsakemu v demokratično urejenih narodnih državah z jamčeno in liga narodov naj rešuje spore in preprečuje nova sovraštva in nove uničevalne boje.

»Da, tako mora biti, kakor Wilson pravi«, je odmevalo v srcih onih, ki so živeli v skrbeh in pomanjkanju na frontah in enako je odmevalo v srcih onih, ki so v bojnih vrstah gledali smrti v obraz. Toda ker ošabni Viljem s svojimi generali in Karl kot slabši brez volje nista tako hotela, se je dvignil z Wilsonom ves ameriški narod s svojim ogromnim številom in s svojo nepreračunljivo močjo in sposobnostjo ter je z orožjem v roki strl nasilne mogočnejše: končano je bilo klanje.

Nikdar ni bilo pri nas in drugod tako veselo, nikdar tako lepo, kakor takrat, ko so hiteli moške in mladeniči domov, ko je vrgel na jesen 1918 naš kmet puško in uniformo v stran in se oklenil svojega doma in svoje ljubljene zemlje in se zopet kakor krt zaril v njo. Vsi skupaj pa smo verovali v prerojenje in prenovljenje, verovali v mir, v sporazum, v pravico in v bratstvo med narodi.

Toda »stara navada je železna srajca« pravi naš pregovor. Rimljani so rekli: naturo lahko z burkljami naženeš, pa se vendar povrne! Tako je bilo tudi z Evropo. Wilson je pač odločil z Ameriko zmago na vojnih poljanah, toda evropskih narodov in evropskih državnikov ni mogel preobraziti. Zato se je razočaran in vznemirjen vrnil. Evropa je dobila po svojih diplomatih razne mirovne sklepe, v jedru pa je ostala še bolj politično, gospodarsko in najbolj moralno razbita in nezadovoljna ter sovraštvo ponekod tli, drugod s plamenom gori ter obeta nov požar, ako ne bo treznost in poštenje zmagalo nad netilci sovraštva in prepira, nad izkoriščevalci in nasilneži.

Vzroki nemira

so silno mnogovrstni. Prej se je govorilo in pisalo, da je takomenovani »imperijalizem«, to je volja in hotenje vladati nad drugimi narodi, evropskih velikih držav vzrok nemira in oboroževanju. Sedaj imamo zopet »imperijalizem«, toda namesto par velikih držav imamo imperijalistično misleče politike-državnike cele vrste malih držav. Očitne narodnostne krivice — pomislimo samo na Korosko in Primorsko! — so drugi vzrok stalnega nemira. Takšne krivice se dogajajo in občutijo pri ogromni večini narodov in držav, ker meje niso določene sporazumno, temveč s silo, z zvijačo in s politično prevaro. Med voj-

sko in po vojski je cela nepregledna vrsta trpela na življenju, zdravju in premoženju, ali ga celo popolnoma izgubila ter zapadla revščini in pomanjkanju. Drugi pa so se obogatili največ na nepošten način in to so vojni dobičkarji, verižniki, valutni spekulant in kako se že vsa ta brezvestna druhal imenuje. To ustvarja zopet ogromno nezadovoljstvo na znotraj v vseh državah! Poleg tega pa so še stari pretirani narodnostni hujskači, kakor n. pr. pri Nemcih organizatorji »Heimwehra« in stari krvoloki, kakor je Ludendorff in podobni, v Italiji so fašisti s svojim Mussolinijem, pri nas pa Pašič in Pribečević ter njihovi učenci. K vsemu temu še pridejo revolucionarni poskusi izpremembe celega načina gospodarstva in družabnega reda, kakor hočejo to komunistični boljševiki. Vse vre in kipi v nezadovoljnosti in sovraštvu: stan proti stanu, narod proti narodu. Odtod evropsko politično stanje, ki si ga hočemo nakratko ogledati in iz njega učiti!

Pregled političnega stanja v Evropi.

Začnimo z našo državo! Na znotraj imamo neporavnani prepri za ureditev naše države. Mi Slovenci in Hrvati zahtevamo bratski sporazum in enakost v dolžnostih in pravicah, zahtevamo poštenje in red v upravi, zametujemo nadvlado Beograda in nadvlado bankarstva, nasprotniki naši pa hočejo centralizem, hočejo silo in odobravajo ter gojijo izkoriščanje in korupcijo. Žalibog imamo med nami zaradi strankarske zaslepljenosti in osebnega koristništva nekaj izdajalcev v naših vrstah in ti gredo s Pašičem in Pribečevićem ter verujejo podkupljenim listom. Zato pa imamo med Srbi poštenjake in prijatelje, ki hočejo pošteno in iskreno v skupno dobro nas vseh bratski dogovor in sporazum. Poleg tega imajo pri nas v državnem gospodarstvu zaščito bankirji in velepodjetniki, malo kmetijstvo pa ne, ravno tako ne delavstvo. Vse to ustvarja nered in nezadovoljstvo in drugače v tem oziru ne bo, dokler ne izgubijo politične moči Pašič in Pribečević ter vsi tisti, ki mislijo in delajo kakor ta dva.

Toda nevaren in negotov je položaj naše države tudi napram sosedom. Madžari ne morejo pozabiti, da so izgubili bogato in plodno Vojvodino ter Prekmurje; Bolgare boli, kar so morali odstopiti v drugi balkanski in po svetovni vojski naši državi. V Makedoniji živi stotisoče Turkov, ki so bili tukaj skozi stoletja neomejeni gospodarji, na Kosovskem polju in v zapadni Makedoniji so Albanci v stalnem vrenju in vse skupaj šunta in podpihuje Italija, ki hoče sama vladati nad celim Jadranskim morjem in izkoriščati Balkan. Torej nevarnosti in težav tudi zunaj naših mej več kot preveč!

Naši zavezniki in sosedje

imajo na znotraj in zunaj še večje težave, nered in homatije, ki vzbujajo ogromno nezadovoljstvo. Rumunija se je preobjedla in priključila sebi prej rusko Besarabijo,

česar Rusi nikdar ne bodo pozabili. Vzela je Bolgarom velik del bolgarske Dobruče ob Donavi in Črnem morju in Madžarski tudi čisto madžarske dele. Zasedla je pretežno slovensko Bukovino. Na znotraj ima srdite boje za preureditev države, še huje pa radi tega, ker je neizobrazeno ljudstvo brez posesti; nad dve tretjini vse rodovitne zemlje imajo velikaši, plemenitaši; ti dajejo zemljo v zakup židovskim podjetnikom, ti zopet podnajemnikom in šele ti kmetkemu ljudstvu, ki ima nazadnje le delo in skrb, sadove žuljev in skrbi pa zavživajo velikaši in najemniki ter njihovi valpeti. Rumunija je ošabna, zraven pa gnila na znotraj in o tej nasprotnici slovanstva lahko rečemo: napuh pride pred padcem.

Naša zaveznica Čehoslovaška je gospodarsko razmeroma najbolj urejena, toda politično ima velike težave vsled obilice tujih narodnosti. V čehoslovaški republiki živi nad tri milijone gospodarsko močnih in narodno najbolj odločnih Nemcev, v njej je nad pol milijona Madžarov ter precej Rusinov in Poljakov. Zraven tega vlada velik spor med Čehi in Slovaki.

Še mnogo slabše je stališče Poljske. Svoj čas je poljsko kraljestvo propadlo zaradi prevelikega strankarstva in ošabnosti plemičev. Tudi sedaj je Poljska v svojem državnem gospodarstvu zelo slabo urejena kljub svojemu velikemu bogastvu. Strastnega strankarstva pa je tudi veliko. Največja nevarnost za poljsko republiko pa sta oba sosed: Nemci in Rusi ter gospodstvaljnost Poljakov nad Rusini in Litvanci. Poljaki so namreč dobili velik del bivše nemške Šlezije in še večji del Ukrajine, ki pa noče poljske nadvlade.

Največji nevarnosti

za odnošaje v Evropi pa sta spor med Nemčijo in Francosko zaradi vojne odškodnine ter razmerje boljševiške Rusije in ruskega naroda do ostale Evrope. V svetovni vojni poražena Nemčija bi morala plačati odškodnino Francoski, Belgiji, Angleški, Italiji, naši državi in še nekaterim drugim. Posebej Francozi pravijo: uničili ste nam najlepši del države, v prah strli tisoče mest in vasi, napravili milijone vdov, invalidov in sirot, naše državno gospodarstvo je radi vojne na robu propada, zato Nemci dajte odškodnino in plačajte tudi kazen. Tako govori in piše na Francoskem od ministrskega predsednika vse doli do zadnjega Francoza, samo da so nekatere stranke bolj strupene, druge bolj zmerne. Kakor je zadnji »Gospodar« poročal, bodo letošnje volitve v francoski in nemški parlament v glavnem odločale, kako se bo razvijalo razmerje med tema močnima evropskima narodoma. Na Nemškem so namreč šuntarji po vzgledu naših Pašičev in Pribečevićev — bivši generali, oficirji in grofje ter meščanski kričarji — pridno na delu, da našuntajo narod za nove boje v bodočnosti.

Rusija, pa naj bo to boljševiška ali druga, pa nikdar ne more pozabiti, da je izgubila ogromno svojega bivšega

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

5

Obrnil se je, da bo stopil po stopnicah, pa je skoraj prestrašen obstal.

Zena je stala na vrhu stopnic.

»Kako dolgo si že tu, Elza?«

»Že koj izpočetka. Kako strašno, John! Oh, kako strašno —! Kaj bodo divjaki storili z nama?«

»Zajutrk nama bodo dali«, je dejal in se pogumno nasmehnil, da bi ji pregnal strah.

»Lahko pa grem koj k njim in jih vprašam, kaj mislijo z nama početi. Pojdi z menoj Elza! Pokazati jim morava, da se jih ne bojiva in da pričakujeva najinemu stanu in najini službi primerno obnašanje.«

Uporno moštvo se je med tem lotilo ranjenih in mrtvih častnikov ter brez vsakršnega usmiljenja kratkoma vse, žive in mrtve, pometalo v morje. Enako brezsrčno so se iznebili tudi lastnih ranjenih in mrtvih tovarišev. In potem so šli pomivat krov, da bi izbrisali vsako sled upora in poboja.

Kar opazi eden upornikov Claytona.

»Tule sta še dva!« je kriknil in z dvignjeno sekiro planil nad nju.

Pa Črni Mihael ga je prehitel.

Strel je počil in mož se je zvalil na tla še preden je naredil pol poti.

Nato je Črni Mihael sklical svoje ljudi, pokazal na Claytona in njegovo ženo ter rekel:

»Ta dva sta moja prijatelja, da veste! Gorje tistemu, ki bi se ju dotaknil!

Jaz sem sedaj poveljnik jadrnice«, se je obrnil h Claytonu, »in kar rečem, to se mora zgoditi. — Bodita mirna in nič se vama ne bo zgodilo!« Grozeče je gledal tovariše.

In tako dobro sta si Claytona zapomnila njegove besede, da ves dan skoraj nista šla iz kabine. Nikogar nista videla, nihče razen strežaja ni prišel k njima, vobče nista vedela, kaj se godi na ladji.

Včasi sta čula prepri in vpitje, parkrat tudi streljanje. Toda Črni Mihael je bil strog poveljnik in je krepko držal v pesteh neukročeno čredo pretepačev in razbojnikov. —

Peti dan po upor je straža javila suho zemljo na obzorju. Ali je celina ali le samo otok, tega Črni Mihael ni vedel, pa naznanil je Claytonu, da ju bo izkrcal, če se pokaže, da je kraj ugoden za življenje.

»Nekaj mescev že pretrpita«, je razlagal svoj načrt, »med tem pa prispemo mi do obljudene obali in poskrbimo, da zve za vaju vaša vlada in pošlje bojno ladjo.

Čisto prijetno bodeta živela, dolgo ne bo trajalo. — Da bi vaju pa vzel seboj v kako pristanišče, to j ne morem. Utegnili bi nas to in ono vprašati — in nobeden izmed nas tukaj ni preveč radoveden na tista vprašanja —.

Clayton je ugovarjal, da je nečloveško, kar namerava. Dvoje ljudi izpostaviti na samotnem obrežju, in posebej še, če je eden izmed njiju ženska, ter ju izročiti na milo in nemilo neznani usodi, divjim živalim in morebiti še divjejšim ljudem, — to je, je pravil, prav toliko ko obsoditi ju v gotovo smrt.

Pa njegove besede niso nič zalegle, le ujezile so Črnega Mihaela in Clayton se je moral zadovoljiti, da bo rešil sebi in ženi vsaj golo življenje.

Krog tretje ure popoldne so bili obrežju že tako blizu, da so mogli razločevati posameznosti na njem.

Gosto zaraščen pragozd je segal skoraj do morja, ob obali pa je bil gol, travnat pas, le tu pa tam je stalo poredko drevje. Na enem mestu je segal naraven zaliv precej daleč v deželo in ozko ustje ga je vezalo z odprtim morjem.

Črni Mihael je poslal čoln s petimi možmi na suho, da preiščejo, ali je voda v zalivu globoka dovolj, da bi mogla Fuwalda pristati.

Črez uro so se vrnili in poročali, da je v zalivu vode zadosti in o mraku je že ležala jadrnica v naravnem pristanišču.

Obržje je obdajalo bujno rastlinstvo, širokolistnat lapuh, visoka, sočna trava, cvetlice v krasnih barvah, dišeče grmičje, par sto korakov dalje se je začel temnozeleni pragozd, v ozdaju pa so se dvigali griči in gorske planote, vse zaraščene z gozdovi.

Žive duše ni bilo videti. Da pa je kraj pripraven za življenje, to so pričale jate ptičev, ki so obletavale vrhove orjaških dreves, in različne štirinogate živali, ki so se tekom večera pripasle na obal, pa koj zbežale, ko so zapazile nenavadni obisk. Potočič se je stekal v zaliv, torej je bilo tudi sladke vode v izobilju.

Ko je legel mrak na morje, sta Clayton in Elza še vedno stala ob pregraji in molče zrla na obrežje, ki bi naj bilo njuno bivališče za kdove koliko časa. — Iz mračnih senc mogočnega pragozda so doneli divji glasovi, globoko rjojenje levovo, zateglo zavijanje panterjevo in drugi kriki, ki jih niti poznala nista.

ozemlja proti Japoncem, Rumunom, Poljakom in drugim in da je imela preko Vilne in Vladivostoka ter mest ob Črnem morju odprto pot v svet in da vsega tega sedaj ni več. Povrh še hočejo boljševiki drugačen družabni in gospodarski red ter drugačno politično ureditev po Evropi, ne priznavajo vojnih in predvojnih ruskih dolgov Francozom in Angležem.

O Italiji je znano, kako vlada tam bivši profesor, socijalist, republikanec, sedaj monarhist Mussolini s svojimi divjaškimi fašisti.

Druge države pridejo manj v poštev ter se tudi večinoma mirnejše razvijajo, izvzeto le Špansko.

Sad narodnega liberalizma

Je torej po vsej Evropi brezmejno sovraštvo med narodi, sovraštvo in izkoriščanje med stanov, zloraba moči in izvrševanje nasilja. Vsak v tem duhu vzgojen posameznik in narod vidi le sebe in svojo korist, pravice drugih pa tepta in zaničuje. S takšno vzgojo se je Evropa zapisala propadanju, poginu in smrti. Takšna vzgoja mladine in takšna politika mož-vodilnih državnikov mora prinesiti le nove svetovne vojne, s tem novo gorje in novo trpljenje, siromaštvo in podivjanje. Kako malo smo se pač naučili iz pretekle svetovne vojne, kako hitro so pozabili ljudje na resnico, da rodi sovraštvo le sovraštvo in ž njim gorje, le gorje!

Ali ni izhoda?

Angleži, znani praktični trgovci in politiki, kateri še imajo povrh sedaj zelo pametno delavsko vlado, se trudijo omejiti spore, odpraviti največje nevarnosti in rešiti mir Evropi. Toda to se jim ne bo posrečilo, ako narodi v svojih političnih in gospodarskih odnosih ne krenejo na druga pota, kakor so jih hodili do sedaj, vzgojeni v materijalizmu, ki obožuje le zlato tele in ne pozna duše in ne pozna krščanstva v dejanju.

Kaj kažejo praktični vzgledi?

Ce pogledamo k naši sosedni Nemški Avstriji, vidimo brez dvoma, da se je začela kljub vsem težavam mirno in lepo razvijati. To je zasluga krščanskega moža predsednika-duhovnika Seipla in njegove stranke, ki ima bistveno ista načela in isti način dela kakor naša Slovenska ljudska stranka. Tudi v Belgiji, v Nizozemski, v Švici odločujejo ali najmočnejše vplivajo možje in stranke, ki izpovedajo krščanstvo v dejanju. V Nemčiji vzdržuje red in vodi ljudstvo krščanska stranka.

Kaj pravi najvplivnejši možje?

Na Angleškem je izjavil voditelj delavske stranke, sedajni voditelj ogromne angleške države, da ni mogoče med narodi in stanov urediti razmer in napraviti miru, ako družabni red ne sloni na krščanskih nazorih. Čisto podobno se je izrazil bivši ameriški predsednik Wilson in tudi sedanjí predsednik Coolidge.

Tudi najznamenitejši učenjaki in vzgojitelji izražajo isto svoje prepričanje. Rešitev naše kulture in človeštva je mogoča le v krščanskem svetovnem nazoru in njegovem dejanskem izvrševanju, je izjavjal rektor slovitega vseučilišča v Edinburgu na Angleškem in enako uči svetovnoznaní vzgojitelj Förster ter cela vrsta drugih.

In mi?

Za nas Slovence in vse Jugoslovane, kakor za vse druge narode velja, da ne bo prej sporazuma, reda, poštenja in pravice, dokler v dejanju ne izvršujemo zapovedi: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe in dokler ne uvažujemo: Karkoli ne želiš, da drugi tebi ne stori, to tu-

Tesneje se je oklenila mlada žena svojega moža. Groza jo je spreletavala, ko je mislila na temne noči — sama bodeta na samotnem obrežju, sredi strahot divjine —.

Na večer je prišel Črni Mihael k njima v kabino ter ju obvestil, da ju jutri izkrcajo in naj si pripravita svoje reči —.

Pregovarjala sta ga, naj ju vsaj vzame seboj do gostoljubnejšega obrežja in v bližino evropskih naselbin. Tam bi vsaj smela upati, da prej naletita na belokožce, tu pa kdo ve komu prideta v roke —.

Pa zaman je bilo. Ne grožnje, ne obljube, ne denar, nič ga ni genilo.

»Edini človek sem na temle krovu, ki noče vajine smrti. Vem sicer, da bi bilo najvarnejše za nas in za naše vratove, če bi vaju dali na primer ustreliti ali kakorkoli spraviti iz življenja —. Toda Črni Mihael ni mož, ki bi pozabil storjeno uslugo! Rešila sta življenje meni in jaz bom rešil življenje vama. Pa to je vse, kar morem storiti!

Več mi moji ljudje ne dovolijo in če vaju ne spravim koj brž na suho, se utegne zgoditi, da bi si še tudi to premislili —.

Spravil bom na obrežje vse vajine reči, tudi lonce vama dam seboj in vse, kar potrebujeta za kuhinjo, in živil za nekaj dni, dokler si sama ne poiščeta sadja in mesa. Tudi puške in streljivo vama dam seboj.

Izlahka prebijeta, dokler ne pride pomoč. Ko se vrnem med ljudi, bom poskrbel, da zve angleška vlada za vaju. Upam da vaju bodo našli. — Upam pravim, kajti povedati jim ne bom mogel, kje sem vaju izkrcal. Niti sam namreč ne vem, kje pravzaprav trenutno ležimo. Pa našli vaju bodo.«

di ti njemu ne stori. Moramo pa biti tudi resni, samozvestni in odločni v boju za svoje prepričanje. Ako smo v dnu duše prepričani, da pride sreča in zadovoljstvo le na podlagi naših nazorov, potem moramo imeti tudi toliko volje in odločne moztatosti, da nikjer in od nikogar svojih nazorov sramotiti ne damo. Zmago doseže le tisti, ki veruje v zmago in se za njo bori!

Vojna politika.

Kadar je Pašičeva vlada v zadregi, si vedno izmisli oblastniška družba kako zunanjo nevarnost za državo, ali se pa nalašč poda v svoji zunanji politiki na taka pota, ki povzročajo vznemirjenje vojnih nevarnosti. Treba se je spomniti samo na to, kaj so že vse vladni listi napovedovali za letošnjo pomlad. Prinašali so članke z raznimi kričecimi in vznemirjajočimi naslovi: krvava spomlad, pred napadom bolgarskih ustašev, grožnje ogrskih fašistov, konferenca bolgarskih, albanskih in makedonskih zarotnikov itd. Vse te vznemirjajoče napovedi imajo namen, odvrti javnost od treznega presojanja notranjih političnih dogodkov ter tako vladi utrditi položaj, češ, da je v pričo velikih nevarnosti vsaka njena sprememba skrajno nevarna.

Kakor hitro pa se pojavi v politiki drugih držav kakšno stremiljenje, ki bi lahko ogrozilo mirne odnose med državami, lahko gotovo pričakujemo, da se bodo v to vmešali tudi beograjski politiki samo radi tega, da predstavijo narodu velike nevarnosti, ki ne dopuščajo, da bi se na vladi kaj spremenilo. Nevarne pomladne napovedi so sedaj kar naenkrat utihnile in Pašičeva vlada se je v svoji temni politiki zatekla v temno ozračje, ki je nastalo valed vprašanja Besarabije.

Besarabijo so s svršetkom svetovne vojne Rumuni odtrgali od Rusije. Kakor znano, je Rumunija proti koncu stopila ob strani zaveznikov v vojno. Njeno sodelovanje je prineslo zaveznikom jako malo koristi, ker je bila slaba rumunska vojska v kratkem času razpršena. A vse to Rumune ni oviralo, da se ne bi ob koncu vojne postavili med prve zmagovalce ter si poskali plen. V Rusiji je bila tedaj revolucija in Rumunom se je zdelo najprikladnejše, odtrgati tej državi lep kos ozemlja in sicer Besarabijo. Kakor vsaka dežela, je imela tedaj tudi Besarabija svoj narodni svet in Rumuni danes trdijo, da je ta svet glasoval za priklonitev k Rumuniji. V resnici pa je od tega sveta samo par članov za to glasovalo, druge, ki so bili proti, je pa rumunsko vojaštvo postrelilo. Oktobra 1920 se je v Parizu od strani Rumunije, Francije, Anglije in Japonske podpisal dogovor o priklonitvi Besarabije k Rumuniji. Amerika tega dogovora ni hotela podpisati, zastopajoč pravilno stališče, da se kaj takega ne sme zgoditi v odsotnosti Rusije.

Po dolgih letih sedaj stopa Rusija zopet v evropsko politiko ter tirja Besarabijo nazaj. Pripravljena je celo pripustiti, da se prebivalci te dežele pri glasovanju pod nadzorstvom mednarodne komisije izjavijo, ali hočejo nazaj k Rusiji, ali pa ostati pod Rumunijo. Rumunija pa noče niti glasovanja ter si išče sedaj že dalje časa zaveznike za slučaj, da ji Rusija Besarabijo zopet vzame. Rumunska vlada je že iskala vsepovsod zavezništvo, a je bila povsod odbita, samo v Parizu so ji izjavili, da so pripravljeni za protirusko zvezo v slučaju, da se za to pridobi vsaj še ena balkanska država, Rumunske snubitve k protiruski zvezi so Anglija, Italija in Japonska kratkoma odklonile s povdorkom, da je sedaj položaj drugačen, kot pa je bil leta 1920 in poprej. Tudi v Bolgariji in v Turčiji so bila rumunska prizadevanja zaman, odrekla je Poljska, Mala antanta kot celota je pa povdarjala, da ima medsebojne do-

V težkih mislih in mračnih slutnjah sta obsedela, ko je odšel.

Clayton seveda ni verjel, da Črni Mihael resno misli kedaj obvestiti angleško vlado o njunem položaju. Preveč masla so imeli na glavi, on in njegovi ljudje, da bi si upali v bližino javnih oblasti —. Tudi se ni zanašal, če se ne pripravlja kako izdajstvo za jutri, ko bodeta sama z mornarji na obali.

Črni Mihael kot kapitan ni mogel z njima in kdo je jamčil, da ju mornarji kratkoma ne pobijejo, ko ju njihov strogi poveljnik ne bo več branil —. Mihaelova vest bi vkljub temu ostala čista in mirna —.

In če bi jima tudi res nič ne storili, ali ju niso čakale še vse hujše nevarnosti v neznani samoti? Da je sam — o, preživel bi se leta! Močen, trden človek je bil.

Toda kaj bo počel z Elzo sredi težav in nevarnosti, ki jih je obetal divji pragozd? In z nedolžnim, slabotnim bitjem, ki se bo kmalu rodilo —?

Krepki, pogumni mož se je stresel, ko je mislil na svoj težki, obupni položaj. In usmiljena previdnost božja mu je prave, resnične grozote še zakrivala, ki so ga čakale v osrčju džungle —.

Rano drugega dne so znosili njune številne kovčge in zaboje na krov in jih spustili v čolne, ki bi jih naj peljali na suho.

Imela sta veliko prtljage. Clayton je računal, da bo moral pet do osem let prebiti v svoji novi službi v kolonijah. Zato sta se založila z vsem potrebnim, pa sta vzela seboj tudi marsikaj, kar bi jima naj lajšalo in lepšalo enolično življenje v tujini in krajšalo čas. Med drugim sta imela seboj celo velik zaboj raznovrstnih knjig.

govore samo v obrambo trianonske in neuillske mirovne pogodbe in tako sedaj Rumunija edino še snubi Jugoslavijo.

Naša država od rumunskega zavezništva še ni imela nobene koristi, pač pa dosti škode. Razmejitev se je na primer izvršila popolnoma po želji rumunske vlade. Rumunija je dobila za par vasi od nas bogato mesto Žombolj z okolico, a ko je nam predajala vasi Modoš in Pardanaj, so njene oblasti postopale na prav divjaški in nezavezniški način. Nam predano ozemlje so Rumuni izpraznjevali tako, da so naše ljudi izropali do golega ter pustili vasi, kakor da bi po njih mesce in mesce gospodarila kake najokrutnejša srednjeveška tolpa.

In ravno ob času, ko so bile nam pripuščene strahovito izropane vasi, je dobila tudi beograjska vlada iz Bukarešte zelo nujno, lepo zavezniško povabilo, naj pošlje Jugoslavijo v zvezi proti slovanski Rusiji. Jugoslovanska javnost, ogorčena nad rumunskim barbarstvom, je ta povabila odločno odklonila. Večina listov in med temi tudi beograjski, čisto pravilno povdarja, da se naša država ne sme vmešati v rumunsko-ruski spor. Ne glede na to, da Rumunija take žrtve ne zasluži in je ne more tudi zahtevati, mora ostati za nas merodajno, da mi nismo sodelovali pri dogovoru, ki je v Parizu odobril združenje Besarabije z Rumunijo in da radi tega tudi nismo poklicani reševati vprašanje, ki je sedaj nastalo.

Ko je naša vlada iz Pariza in Bukarešte dobila prvo povabila k protiruski zvezi, je bila še gospodar položaja in če bi se ozirala na narodovo voljo, bi morala tedaj tudi razložiti Franciji in Rumuniji odklonilno stališče svojih državljanov. Vlada tega ni storila, ampak je celo stvar zavlačila in šele potem, ko je že padla in stopila v krizo, je začela na lastno pest in po svoje razmotrivati o tem vprašanju. Doznanlo se je, da je Pašič sedaj pred Velikonočjo sporočil v Pariz, da pride tja kralj v njegovem spremstvu in da se bo tedaj o tem razpravljalo. Takih zagotovil vlada, ki je v krizi, sploh ne bi smela dati. Vlada se dobro zaveda nepravilnosti svojega dela in zato se iz njenih krogov razglša, da je naš zunanji minister na rumunsko in francosko vprašanje odgovoril, da vlada za odgovor ni opolnomočena, ker se nahaja v krizi. Sumi se pa in sicer zelo opravičeno, da vlada vendar le tajno in samovoljno vrši priprave, zavesti našo državo v protirusko zvezo ter državljane in tudi kralja postaviti pred gotovo stvar. Verjetno je vse to, kajti predstavniki korrupcije in nasilja so zmogni vsega in bi radi tudi v tem slučaju poptevali želje naroda. Pašič računa takole: Če zagotovi sedaj Franciji in Rumuniji pristop Jugoslavije v protirusko zvezo, bodo Francozi tudi zahtevali izpolnitev vseh storjenih korakov in danih obljub in Pašič bo skušal z ozirom na zavezniške potrebe in obveze ostati na krmilu. Njemu ni mar, če pride celo tako daleč, da v resnici dozorí ta voj na politika, ker misli, da se v vojnem stanju pač najlažje samovoljno vlada.

Za Pašičeve vojne politične naklepe imamo precej dokazov. Enkrat bi zadostovalo že to, da se oblastniška družba ne plaši nobene tajne in protinarodne špekulacije, drugič je pa tudi to zelo pomembno, da se je zunanji minister koncem pretečenega tedna odpeljal na Francosko. Vladni listi so sicer razglasili, da se je odpeljal k bolni materi v Marseille, a to bo gotovo samo izgovor za dogovorjeno igro med Pašičem ter francosko in rumunsko vlado. Od tajnih spletk noče in ne more prenehati in samo to je še tolažljivo, da izziva njegova samovoljnost vedno večji odpor tudi med samimi Srbi. Njegova protinarodna notranja politika je doživela polom in gotovo ga bode tudi razsodni in pošteni del srbskih politikov preprečil na nevarni poti, ki jo je ubral sedaj v zunanji politiki. Pa končno, če se tudi sedaj ob začetku ne

Črni Mihael ni hotel obdržati na krovu ničesar, kar je bilo njuna last. Morebiti iz usmiljenja do Claytona, morebiti pa tudi iz gole previdnosti.

Lastnina angleškega lorda se pozna od daleč. In ne bilo bi lahko Črnemu Mihaelu, če bi ga ustavili na morju Angleži, mu preiskali prostore in ga vprašali, odkod ima tako blago —.

Tako natančen in neizprosni je bil, da je vrnil Claytonu celo samokrese, ki so mu je ukradli tisti večer pred uporom.

Tudi osoljenega in prekajenega mesa so naložili v čolne ter prepečenca, krompirja, fižola, žveplenk, kuhinjsko posodo, raznovrstno orodje in nekaj starih jader. Tako jim je Črni Mihael obljubil.

In še več je storil. Prav kakor bi sumil, česar se je bal prejšnji večer že tudi Clayton, ju je osebno spremljal na suho in zadnji se je poslovil od njiju, ko se čolni spet odrinili proti jadrnici. —

Molče sta zrla Clayton in žena za njima, ko so se zibali po gladki prvšini in se bolj in bolj oddaljevali. Težke slutnje, otožen brezup jima je legal na dušo.

Zadaj pa v temni goščavi, na robu nizkega griča, se je bliščalo dvoje drugih oči, — majhnih, hudobnih, pod štrlečimi košatimi obrvmi —.

Fuwalda je odplula iz zaliva ven na morje in izginila za bližnjim rtom.

In tedaj je Elza omahnila možu na prsi in nevzdržno ihtenje je stresalo njeno telo.

Neustrašeno je gledala nevarnosti upora, z junaškim pogumom je zrla v negotovo bodočnost, — ko pa ju je objela nema, samotna zapuščenost, so dpovedali njeni napeti živci, ni se mogla več držati —.

(Dalje prihodnjič).

prepreči njegova vojnopolitična igra, bodo vendarle vsi njegovi naklepi ostali brez pomena, ker narodi Jugoslavije nikoli ne bodo sledili nobenemu pozivu, da naj nastopijo proti največji slovenski državi v korist Rumunov. Rumunija naj svoje račune z Rusijo sama poravnava, kakor ve in zna. Mi nočemo in ne smemo biti jez, ki naj bi v tujo korist Rusijo ločil od Balkana, nasprotno, mi moramo želeči, da Rusija tudi na jugovzhodu Evrope zopet zavzame stališče, ki ji gre.

Avtonomist

snuje lastno stranko, kakor smo pred tedni že napovedali. Svojim naročnikom, med njimi tudi mnogim zvestim somišljenikom Slov. ljudske stranke, je razposlal vodja slovenskih republikancev, bivši socialdemokrat, g. Prepeluh, sledečo okrožnico: »Zaupno. Velečeni gospod! Razmere v naši državi so vsak dan težje. Pritisk prihaja nemoten. Vse sedanje politične stranke so ali zakriville velike napake, katerih posledice morajo sedaj molče priznavati, ali pa so neodločne. Treba nam je večje politične odločnosti, če si hočemo priboriti boljše življenjske razmere. Treba je ustvariti enotno in odločno politično falango slovenskega republikanskega ljudstva kmetov in delavcev. V to svrhu pa je treba predpriprav. Povsod je treba iti na delo in ustvariti krajevne organizacije somišljenikov, ki so odločnega slovenskega in republikanskega mišljenja. To nalogo je treba izvršiti, da bo mogoč enoten odpor in nastop vseh Hrvatov in Slovencev v tej državi. Ker nam je znano, da ste republikanec in našega mišljenja, Vas uljudno vprašamo, ali se ne bi hoteli Vi poprijeti tega organizatorskega dela ter organizirati krajevni odbor v Vašem kraju (občini)? Ko bo dovoljno število krajevnih organizacij gotovih, se snidemo na primernem kraju in organiziramo »Slovensko republikansko stranko kmetov in delavcev.« Prosimo, da nam javite po dopisnici ali v pismu svojo pripravljenost, nakar Vam pošljemo potrebne tiskovine. Ako pa bi Vi tega posla za svojo občino ali kraj (vas) ne mogli prevzeti, javite nam zanesljivo osebo, s katero pa se poprej domenite o tem. Pričakujemo Vašega odgovora in beležimo z odličnim spoštovanjem. Združenje slovenskih avtonomistov.« — Reči moramo, da »Avtonomista« in njegovega Združenja danes ne razumemo več: Ali govori nalašč neresnico, ali pa je vso zadnjo dobo popolnoma prespal. Okrožnica govori o napakah in neodločnosti vseh slovenskih strank, seveda tudi Slovenske ljudske stranke. Izvoljeni zastopniki Slovenske ljudske stranke, poslanci Jugoslovanskega kluba, so po jasnem in točnem načrtu v Beogradu rušili centralizem in pripravljali čedalje trdnjša tla za avtonomijo: 1. Razcepili so prej združene centraliste, ki so nam dali nesrečno vidovdansko ustavo, razdvojili so radikale in demokrate: na vladi pustili samo radikale, slabotno vlado, da bi jo bilo mogoče tem prej zrušiti; v opozicijo so pa spravili demokrate. 2. V demokratski stranki sami so pridobili več kot dvetretjinsko večino za pošten sporazum med Slovenci, Hrvati in Srbi, ki brez široke avtonomije ni mogoč. 3. Popolnoma so navezali nase v boju za avtonomijo bosanske muslimane, dali avtonomističnega ognja Macedoncem in tudi Vojvodince ter Črnogorce podžgali, da zahtevajo pravično avtonomistično ureditev naše države. 4. Prišli so Radičevci v Beograd in koj pri prvi verifikaciji 20 radičevskih mandatov je bil Pašič primoran demisionirati. Le pod pogojem, da se v enem tednu verifikirajo vsi radičevski mandati, je dobil Pašič zopet vlado. A ker tega ni izpolnil, je moral v drugič demisionirati. 5. Krog Jugoslovanskega kluba se je zgradil močan opozicionalen blok, ki ima danes v zbornici večino. — Naj nam vendar »Avtonomist« pove, kake napake je delal pri tem jasno začrtanem delu Jugoslovanski klub kot zastopstvo Slovenske ljudske stranke? Ali je rušenje centralizma napaka? Ali je bilo napačno, da so naši poslanci pridobivali druge stranke, tudi srbske, za misel sporazuma in torej tudi za avtonomistično misel? Ali je bilo napačno, da se je zlasti na prizadevanje Jugoslovanskega kluba osnoval opozicionalni blok, ki je sramotno vrgel ob tla Pašiča — centralista? Po »Avtonomistu« je pač bila napaka to, da so Radičevci prišli v Beograd! Saj še ni dolgo, ko je »Avtonomist« hvalil Radičevo abstinenco politiko in očital našim poslancem, češ, da nimajo poguma, ker hodijo v Beograd. Danes je Radič že prišel na pravo pot, »Avtonomist« pa še nel Radiča so na Angleškem poučili, da za samostojnost Hrvatske ni nobene druge poti nego je ona, ki jo hodi že vsa leta dr. Korošec: pot sodelovanja in požrtvovalnega dela v narodni skupščini. Tama je bojišče, kjer se vojujejo in izvojujejo pravice za narod! Zato je Radič napotil svoje poslance, naj popravijo napako, ki so jo vsa začnja tri in pol leta z njim vred delali, ko so čepeli doma, in naj gredo v Beograd. »Avtonomist« še do danes ni prišel do tega spoznanja. Radovedni smo, ali bo g. Prepeluh, ako bi utegnil biti izvoljen za poslanca, kar pa bo ostalo samo njegova pobožna želja, ostal tudi doma, kakor je v »Avtonomistu« učil, ali pa pojde z Radičevci v Beograd. Ako je dosleden, bo pač moral obsedeti doma za pečo in doma zastopati in posredovati za svoje volilce. — Se v eni stvari se čudimo »Avtonomistu.« Za Radiča je bil skrajni čas, da gre v Beograd. Ljudstvo hrvatsko je to vedno bolj zahtevalo. Radičeve republike je bilo že sito. Hrvatski volilci so iz vodene politike, v kateri so plavali vso dobo po prevratu, prišli na trdna, solidna tla zdrave, kakor pravimo »realne« politike. »Avtonomist« pa misli, da bo danes »Slovenec«, ki so že za Novačanovo republiko ob lanskih volitvah imeli dovolj smeha, pridobil za svojo novo »Slovensko republikansko stranko« — Svetujemo »Avtonomistu«, naj raje odkrito pove, kaj hoče, se vsaj smešil ne bo! Naj pove resnico: da hoče »Avtonomist« in njegovo »Združenje« v Sloveniji ustanoviti slovensko vejo Radičeve »Hrvatske republi-

kanske seljačke stranke.« To stoji in naj »Avtonomist« še tako povdarja, da je slovenski list! In ako to dela, ako hoče slovenske volilce, četudi samo en del, spraviti pod hrvatski klobuk, ni niti za trohico boljši od radikalov, ki v Sloveniji snujejo slovensko vejo srbske radikalne stranke! Mi Slovenci imamo radi brate Hrvate in Srbe. A kot Slovenci hočemo imeti tudi svojo lastno »Slovensko ljudsko stranko«, ki je pokazala, da ima dovolj modre in odločne lastne voditelje in ne potrebuje tujega strankinega vodstva, niti iz Beograda, pa tudi ne iz Zagreba! To si naj hrvatsko-republikanski »Avtonomist« zapomni!

Politični ogled.

Država SHS.

Kriza še vedno traja. Pred pravoslavni velikonočnimi prazniki so bile zopet avdijske na dvoru. Predsednik kluba Pribečevićev dr. Lukinič je pa slabo odrezal. On je kralju predlagal, da naj se razpišejo volitve, ki jih naj vodi sedanja koalicija. Kralj je odgovoril dr. Lukiniču, da smo parlamentarna in ustavna država in vsled tega monarh nima dati četudi samo mandat za volitve vladi, ki ne uživa zaupanja parlamenta. Pašič sam uvideva, da je prav malo pridobil, ko je sprejel Pribečevića v vlado in pričakuje se, da se ga bo prej ko prej zopet otresel. Radi njega in njegovih 14 pajdašev je izgubil 8 Nemcev in 14 Turkov-džemijetovcev ter izzval najostrejši odpor Slovencev in Hrvatov. Pašič je enkrat očitno zelo slabo računal, pa če tudi sedaj počene Pribečevića, mu to ne bode toliko pomagalo, da bi še vnaprej igral prvo ulogo v državi. Radikali so zopet začeli snubiti Hrvate. V Zagreb je odpotoval finančni minister dr. Stojadinovič. To potovanje je v zvezi z novo orijentacijo radikalov, ki bi se radi približali Hrvatom. Dr. Stojadinovič je eden najbolj gorečih pristašev te ideje in so ga radikali poslali v Zagreb, ker se še ni politično umazal. V Zagrebu se dvomi nad uspehom te akcije, ker je gotovo, da je igra za Pašiča izgubljena. Kar je poštenih radikalov, bodo z opozicijskim blokom lahko sodelovali in jim ni treba posebne akcije.

Te dni se je podal nov dokaz vladne korupcije. Vladinovi in vladne stranke nesramno varajo državne uslužbenke. Že davno je iztekel zakonski rok, a vlada se ne zmeni, da bi izpolnila one malenkostne postavke, ki so bile po hudi borbi sprejete v nazadnjaški finančni zakon. Vse, kar se je v poslednjih časih ukrenilo, so le pisane odredbe, uslužbenca pa niso dobili ničesar. Na drugi strani pa se razsipava denar in ministri skrbijo zase, da čim več izvelejo. Po novem zakonu so namreč ministrom povišane plače. Dočim uradniki še niso dobili ničesar, so si ministri že dali izplačati masne razlike. O tem skandaloznem postopanju vlade poroča »Pravda«, da si je dal Nikola Pašič izplačati 50.000 din., Pribečević in ostali pa po 40.000 din., uradništvo pa strada še dalje in se bo tako godilo, dokler bodo vladali današnji predstavniki korupcije.

Notranje ministrstvo je preklicalo svoj nalog, s katerim je zahtevalo od občin prepise volilnih imenikov. Čemu pa ne pomisli ministrstvo poprej, koliko nepotrebne dela, jeze, stroškov povzroča s takimi neumestnimi odredbami občinam? Skrajni čas, da se jenjajo taki administrativni pojavi ki dobivajo že naravnost brezumen značaj.

Iz Dunaja so se vrnil poslanci HRSS. Radič je njihova poročila soglasno sprejel ter popolnoma odobril taktiko predsedstva HRSS in mu dal navodila, naj nadaljuje z dosedanjim taktiko. Radič je dal predsedstvu proste roke tudi glede samega vstopa v vlado.

Proti francosko-rumunski zvezi.

Berlinski listi poročajo, da je angleška vlada protestirala proti sklepu francosko-rumunske pogodbe, angleški finančniki pa so dali rumunski vladi na znanje, da je posojilo v znesku 10 milijonov funtov nemogoče, če si Rumunija ne ohrani svoje politične neodvisnosti.

Pogajanja med Anglijo in Rusijo.

Na angleško-ruski konferenci so izvolili več odsekov za rešitev različnih vprašanj, na kar se je konferenca odgodila, dokler razni odbori in odseki ne izdelajo svojih poročil. Ruski zastopnik Rakovski je izjavil, da delo v komisijah za angleško-ruski sporazum lepo napreduje. Doslej še ni prišlo nikjer do nesoglasij.

Angleži napram Nemčiji.

V uradnih krogih se strinjajo z mnenjem francoskega predsednika Poincaréja, da je treba proti Nemčiji ostro nastopiti, če bi kazala slabo voljo za plačevanje. Javnost pa stoji na stališču, da je treba poročilo strokovnjakov smatrati kot celoto in da mora Francija zasedene dele Nemčije izprazniti.

Sklepi italijanske vlade.

Italijanski ministrski svet je sprejel sledeče sklepe: 1. Redne kraljeve čete v Libiji se polagoma popolnoma

nadomeste s kolonijalnimi miličnimi legijami. Častniki v teh legijah bodo mogli postati le bivši častniki v redni vojski. Moštvo bo moralo odgovarjati vsem pogojem, ki jih zahteva kolonijalna služba. V gospodarskem pogledu bodo častniki in moštvo kolonijalne milice izenačeni z onimi v lovskih bataljonih. Služba v kolonijalni milici bo v vsakem oziru veljala kot vojaška služba. 2. Upravne volitve, ki bi se morale vršiti v tekočem letu, se prelože na leto 1925; to pred vsem zato, ker ne gre deželo znova gnati v volilni boj, pa tudi zato, ker bodo tudi ženske dobile volilno pravico za občinske uprave in naj se ta pravica uveljavi že pri prihodnjih volitvah. Obenem z odgoditvijo volitev se podaljša funkcijska doba županov, občinskih odborov, komisij in vseh drugih korporacij, ki služijo samoupravi. 3. S 1. majem t. l. se uvede na Reki redna prefekturna oblast ter se za prefekta imenuje kom. Michele Sorge, sedanji beneški podprefekt. Začasno ostanejo reškemu prefektu guvernerska pooblastila, ki so potrebna zlasti za izvršitev z Jugoslavijo sklenjenih dogovorov. 4. Izda se dekret o ustanavljanju in disciplini igralnic v italijanskih kopališčih in letoviščih.

Ameriška pomoč Nemčiji.

V Newyorku se je osnovala posebna bančna skupina, ki bo podprla novo nemško državno banko. Nemška banka bo dobila v kratkem 5 milijonov dolarjev na roke.

Naši poslanci med narodom.

Sv. Ilj v Slov. goricah. Naša stara slovenska in krščanska trdnjava se je zopet pokazala. Shod Slovenske ljudske stranke na Belo nedeljo je bil znak, da stoji vse ljudstvo zvesto in trdno na strani naših voditeljev. Nihče ni pričakoval tako velike udeležbe. Celotno sosedje iz Svečine, Kungote, Jarenine in Sv. Jakoba so prišli. Shod je otvoril naš narodni borec gospod župnik Vračko. V predsedništvo sta bila izvoljena gg. Vicman in Černjavič. Naš rojak, poslanec Žebot nam je po domače opisal, kako Pašičevi in Pribečevići ljudje zapravljajo milijone davčnega denarja, kako vladajo s pomočjo krivice in sile. V celi državi je zavladalo veliko veselje, ko se je posrečilo našim poslancem Pašiču zrahljati ministrski stolec. A našli so se izdajalci, demokrati. Pribečević je s svojimi demokrati, med katerimi so tudi slovenski, priskočil Pašiču na pomoč. Judež Iškarijot se je kesal svojega izdajstva, in se je obesil. Slovenski demokrati pa, ki pišejo »Tabor«, »Jutro« in »Domovino« se še hvalijo s svojim izdajstvom. Pazio smo poslušali poslančev govor o borbi, katero bijejo slovenski poslanci pod vodstvom dr. Korošca pri Pašiču in Pribečeviću. Izjavil je: Slovenski poslanci ne bomo prej odnehali, dokler krivice ne vržemo ob tla. Slovenci moramo doseči svoje pravice, svojo samostojnost. Govorila sta še posestnika Dajčman in Thaler. Nato smo vsi izrekli dr. Korošcu in njegovim tovarišem zahvalo za trud in borbo, katero bijejo v Beogradu. Vsi ostanemo zvesti na strani Slovenske ljudske stranke, naj pride, kar hoče.

Pri Sv. Juriju ob Ščavnici je bil na Belo nedeljo, na katero se je obhajal praznik župnega patrona, shod Slovenske ljudske stranke. Zbralo se je prav veliko volilcev, tudi nasprotna stranke so bile zastopane. Zboru je predsedoval načelnik naše krajevne organizacije, župan Horvat. Poslanec dr. Hohnjec je podal nazorno sliko o razvoju političnih dogodkov od marčnih volitev lanskega leta do sedanje krize Pašičeve vlade. Zveza Slovenske ljudske stranke z Radičevo stranko in z bosansko-hercegovskimi muslimani, Markov protokol z zastopniki radikalne stranke, Pašičevo vladanje po načelih velesrbskega centralizma, brezobzirno gospodarsko izkoriščanje prečanskih krajev, zlasti hrvatske in slovenske zemlje, približanje federalističnega bloka srbijanskim demokratom, ustanovitev in borba opozicijskega bloka, Pašičeve balkanske metode: vse te razvojne točke je poslanec volilec jasno in poljudno raztolmačil. Pojasnil je tudi načine, kako želi rešitev krize Pašič in njegovi hrvatski in slovenski hlapci, in kako bi se morala rešiti kriza, da država vendar enkrat pride do pravične notranje ureditve. Brez sporazuma s Hrvati in Slovenci se kriza ne da rešiti, kakor bi to bilo državi v prid. Ako poklicani činitelji odbijejo bratsko roko, ki jo Hrvati in Slovenci nudijo v sporazum, bi to moglo imeti težke posledice za notranje razmere v državi, za njen obstoj in razvoj. Poslušalci so pritrdili poslančevim izjavam ter enoglasno sprejeli resolucijo, v kateri se popolnoma odobrava politika Jugoslovanskega kluba, se izraža soglasje z borbo opozicijskega bloka in želja, da se borba nadaljuje, dokler iz državne uprave ne izgine korupcija in nepoštenost ter ne zmaga načelo samouprave in istinite avtonomije.

Shodi SLS v ptujskem okraju. Preteklo soboto in nedeljo je imel poslanec Vesenjaj dva shoda in dva sestanka. Prireditve so zelo lepo uspele in kažejo, da so naše vrste trdne in neomajane. Zborovalci so odobrili delovanje Jugoslov. kluba in izrekli predsedniku dr. Korošču in klubu zahvalo in zaupanje. Zatrjevali so, da se bo v posameznih krajih število naših volilcev ob prihodnjih volitvah še povečalo, ker uvidevajo tudi nasprotniki potrebo borbe za uresničenje programa naše stranke.

Polenšak pri Ptuj. Na Belo nedeljo je imel pri nas po sv. maši poslanec gosp. Vesenjaj javen politični shod, katerega se je udeležilo lepo število naših mož in fantov. Predsedoval je shodu Franc Meško, posestnik iz Polenec. Spodbudno, podučno ter umljivo nam je gošpod poslanec orisal ves gospodarsko-politični položaj ter težke boje, ki je bijejo naši poslanci z okrutno centralistično beograjsko vlado. Izjavil je, da je naša gospodarska rešitev samo le v avtonomni Sloveniji ter končno izvajal, da v edinstvi je moč in pozval vse navzoče na okope SLS z besedami: Zvestoba za zvestobo! Predsed-

nik se je v imenu vseh navzočih iskreno zahvalil g. poslancu, kakor tudi celemu Jugoslovanskemu klubu in njegovemu načelniku g. dr. Korošcu, kateremu so zaključili zborovalci krepek: Bog živi! Po zborovanju so stali nekateri navzoči razna pereča vprašanja, na katera jim je gospod poslanec podal potrebna pojasnila in navodila, nakar so se zborovalci mirno razšli. Ta shod je pokazal, da so Polensani siti raznih hujskačev, spoznali in sprevideli so, da jim le Slovenska ljudska stranka hoče in more gospodarsko pomagati, da je le ona tista stranka, ki se odločno in neustrašeno bori za dobrobit našega ljudstva.

Iz marenberškega okraja. Pred kratkim so demokrati priredili, ker mislijo, da se bodo v kratkem vršile volitve, nekaj shodov v okraju, katerih pa se je udeležilo le par liberalnih uradnikov in učiteljev, ljudstvo pa je iste popolnoma bojkotiralo. Ljudstvo v okraju se zaveda, katera stranka resnično dela za ljudstvo in katera pozna ljudstvo le za časa volitev. SLS je od lanskih volitev naprej priredila javne in zaupne shode v Breznem, Vuzenici (dva), Ribnici, Marenbergu, Sv. Primožu na Pohorju, Gernji Vižingi in Remšniku, ki so bili zelo dobro obiskani, dočim so liberalci — počivali. V ponedeljek, dne 21. t. m. se je vršil shod SLS v Breznem, na katerem je poročal poslanec Vladimir Pušenjak o političnem položaju, delovanju narodne skupščine in o vseh perečih gospodarskih vprašanjih. Udeležba je bila zelo obilna, zborovalci so z velikim zanimanjem in pazljivo sledili izvajanjem govornika. Jugoslov. klubu se je izrekla zaupnica za delo v prid ljudstva, zborovalci pa so v razgovoru s svojim poslancem se zahvaljevali za delo stranke in njenih poslancev v prid najširših slojev ljudstva, osobito delavskega stanu in izražali razne svoje želje. V kratkem se vrše shodi v Trbonjah, Sv. Primožu nad Muto, Kaplji in Pernicah.

Iz Smartna pri Slovenjgradcu. V nedeljo, dne 27. t. m. se je vršil pri nas shod SLS, katerega so se udeležili poleg domačinov tudi pristaši iz Št. Ilje in Razborja. Poslanec Vlad. Pušenjak je razpravljal o političnem položaju in o najvažnejših gospodarskih vprašanjih. Po shodu so se volitvi razgovarjali s svojim poslancem o šolskih zadevah, invalidskih pritožbah, dokladah za železničarje, vojaških zadevah, davkih in pobiranju davkov za leto 1920 nazaj itd. Radi pritožb prebivalcev iz Golavabuke se je podal poslanec v imenovanjo občino in si ogledal izvršeno zlaganje zemljišč ter obljubil storiti potrebne korake, da se storjena krivica odpravi.

Osmešeni demokrati v Laškem. Ze celi teden se je govorilo po Laškem in okolici, da se bo zbralo na SLS shod na belo nedeljo v trgu zelo veliko ljudi. Belo nedeljo so porabili tudi gospodje demokrati in pripomogli do manifestacije ljudske volje na našem shodu. V imenu demokratov je prišel na naš shod policajdemokratski general — Mackensen — dr. Rapé iz Ljubljane. Na SLS shodu se je zbralo 5—600 moških volilcev. Shodu je predsedoval kmet iz Lož Deželak. Kot prvi govornik je nastopil g. poslanec Kugovnik, ki je poročal o političnem položaju, dr. Ogrizek iz Celja pa je ob burnem pritrdjevanju ljudstva ožigosl izdajalsko delo slovenskih demokratov. Besede dr. Ogrizeka so presneto v živo zadele navzoče demokrate in predvsem pa seveda dr. Rapé. A naši možje so užigali demokrate do molka. Občinski tajnik Podrebersak je predlagal enoglasno to-le resolucijo: Zborovalci na shodu v Laškem izrekajo Jugoslov. klubu in njegovemu načelniku dr. Korošcu popolno zaupanje. Zborovalci prosijo, da naj vstaja klub na dosedanj poti, ljudstvo mu bo stalo zvesto ob strani. Najodločneje pa obsojajo zborovalci demokratske uskoke, ki so doslej zmiraj izdajali koristi slovenskega naroda. Predsednik Deželak je potem razkrinkal hinavščino demokratov, kateri za predstojajo občinske volitve pobirajo podpise med rudarji, čeprav so leta 1922, ko je bilo rudarsko delavstvo v mezdnem boju s Trboveljsko premogokopno družbo, bili na strani kapitalistov proti rudarjem. K besedi prišlo dr. Rapé, pa ljudstvo ni dalo besede. Z velikim navdušenjem za našo stvar je bil shod zaključen. Čez nekaj časa potem je dr. Roš otvoril shod demokratske stranke, pa je bilo že polovico dvorane prazne, vendar je dr. Rapé ob bučnem ugovarjanju naših mož zelo slabo branil uskoško demokratsko politiko. Slednjič mu je še dr. Ogrizek ob velikem navdušenju odgovoril na njegove besede. Nedejski shod nam je jasno dokazal, da ljudstvo odobrava naš boj proti beograjskemu centralizmu.

V Sevnici ob Savi je na lepo obiskanem shodu SLS, ki se je vršil dne 27. aprila v gostilni g. Kovač, o razvoju političnih dogodkov od lanskih volitev naprej poročal tajnik Marko Krajnc. Zborovalci so izrekli Jugoslov. klubu za njegovo vztrajno delo za avtonomistično ureditev naše države zahvalo in zaupanje. — Isti shod se je vršil shod na Blanci pri podružnici Sv. Kancijana; poročal je tajnik Krajnc. — Pri Sv. Martinu pri Vurbergu je bil na Belo nedeljo občni zbor tamošnje krajeve organizacije SLS. Udeležili so se ga najboljši naši možje. Na občnem zboru je poročal tajnik Žitnik.

Shoda SLS v nedeljo, dne 4. maja: 1. Sromlje zjutraj po sv. maši pred cerkvijo; 2. Artiče po sv. opravilu. Na obeh shodih govori tajnik Krajnc.

Prireditve

Vojniški orlovski odsek priredi dne 4. maja krasno igro »Deseti brat«. Igra je dramatizirana po znamenitem Jurčičevem romanu, ki ga je izdala Mohorjeva družba. Celotno dejanje se vrši na Dolenjskem, osebe so zajete iz naroda, da omenjamo le Krjavlja in Martineka, desetega brata. Pred in po igri bo petje pevskega zbora v Vojniku in med odmori svira godba. K obilni udeležbi vabljeni vsi!

Prostovoljno gasilno društvo Paška vas priredi dne 11. maja 1924, ob treh popoldne, pod kozolcem g. Holo-

varja v Gorenju zgodovinsko igro »Junaške Blejke« s petjem v 4 dejanjih. Čisti dobiček je namenjen za dobavo nove drustvene zastave ter se preplačila hvaležno sprejemajo. K mnogobrojni udeležbi vabi vse domačine, kakor tudi sosede iz Braslovč, Letuša, Mozirja in Šoštanja.

Tedenske novice.

Dekliškimi zvezam, ki si niso na jasnem glede razmerja do Slov. kršč. ženske zveze v Ljubljani, sporočamo to-le: Dekliške zveze so odseki izobraževalnih društev. Stajerska izobraževalna društva so včlanjena v Prosvetni zvezi v Mariboru. Torej je za Dekliške zveze edina centrala v Mariboru, namreč prosvetna zveza v Mariboru. Prosvetna zveza, oziroma Osrednje vodstvo Dekliških zvez v Mariboru, ne pa Slov. kršč. ženska zveza v Ljubljani. Zato naj tudi vse Dekliške zveze pošljajo članarino (1 D za članico) Prosvetni zvezi, oziroma Osrednjemu vodstvu Dekliških zvez v Mariboru po položnicah, ki smo jih vsem Dekliškim zvezam poslali. — One Dekliške zveze, ki še niso vrstile razvidnic, prosimo, da to čimprej storijo. — Osrednje vodstvo Dekliških zvez v Mariboru.

Mariborske novice. Kakor po raznih krajih na deželi je sldicala naša stranka zadnji četrtlet v novo dvorano Gospodarske banke dobro obiskan shod. Na shodu sta poročala poslanca Vesenjak in Zebot, o zavoženem občinskem gospodarstvu pa je govoril g. občinski svetnik dr. Jenovšek. — Jetnišnica mariborskega okrožnega sodišča se vedno bolj polni. Dan na dan gonijo žandarji v ječo uklenjene kmetijske fante. Od velikonočnih praznikov pa do danes je bilo predano v to jetnišnico nad 50 pretepačev iz dežele. — Krščansko delavstvo v Mariboru bo proslavilo delavski praznik 1. maj na sledeči način: Ob 9. uri dopoldne sv. maša v frančiškanski cerkvi. Po maši se vrši v dvorani Zdržne gospodarske banke delavski shod, na katerem poroča g. narodni poslanec F. Zebot. Popoldne skupen izlet z godbo kat. Omladine na Goro pri Sv. Petru. Zbirališče ob dveh popoldne pri železniškem mostu na Meljski cesti.

Mariborski zdravnik dr. Ivan Matko ordinira redno v Slovenski ulici. Nekateri so raztrosili okrog po deželi vest, da bi bil g. docent dr. Matko odpotoval in se podal na daljši dopust, a te govorice so izmišljotina.

Izgubljena listnica. Na poti iz Marjete-Ložane čez Št. Peter v Maribor se je izgubila listnica z dokumenti. Pošten najditelj se naproša, da vrne listnico z dokumenti, denar si lahko obdrži. Listnica se glasi na ime K. V. ter se naj odda v uredništvu lista.

Kako so ata coprali? Od Sv. Petra pri Mariboru poročajo: Ko so naš samostojni ata zadnjič brali svoje ime v tem preklicanem »Gospodarju«, je čisto malo manjkalo, da se niso razpočili od jeze. Za samostojne piščalke bi bila to seveda velika škoda, ata pa so se drugače potroštali. Vrgli so krčanco v grabico ter jo mahnili urnih pet, ker imajo tudi veliko elektrike, domov na en štamperl. Potem so se zaprli v tisto sobo, ki je bila namenjena za rihtarja, zagnili so okna z zelenimi robci ter vzeli iz omare »kolomonišbukve«. Prižgali so tri rdeče sveče in postavili na sredino mize iz slame narejen stolček, ki je pomenil rihtarski stolček. Na prvi vogel mize so položili šibice ter so rekli: »To so drva z berla.« Na drugem voglu je ležal lesen ključek, kar je pomenilo cerkmostrojo. Na tretjem voglu so nasipali ata drvaskega šodra, ki je pomenil cesto v »frajgrabi«. (Ta je namreč našim zelenim samostojnejšem posebno v želodcu.) In na četrti vogel so postavili — v švarmliniji — pet lilik ter so rekli: »To pa so moji kameradi — samostojnejši.« — Ko so vso to ropotijo razpostavili po mizi, so vzdignili desno nogo, začeli skakati z levo nogo okrog mize ter pri tem »molili« iz kolomonišbukvic takole:

Rokus, pokus, ej županska čast!
Kdor župan je, ima oblast.
Rokus, pokus, ej ključarski ključ,
Ti bi meni svetil ko v laterni luč.
Rokus, pokus in frajgraba oj,
Klerikalcem bom pokazal, da bo joj!
Rokus, pokus, lili . . .

tu pa je začelo naenkrat nekaj trdega kapti po atekovem hrbtu, da je bilo joj. In zagrnelo je: »Mrcina prisvojena, pusti politiko pri miru, pa delat pojdi.« Kolomonišbukve so sfrčale v peč, ata pa skozi vrata v vinograd h krčanici.

EN BARBARSKI SHOD.

Do zdaj pri Sv. Barbari v Slov. gor. ni nikdo znal za kak demokratski odbor. Pa pri tem malo boljšem solncu je letos zlezal na dan. Imenuje se: gospod demokratski odbor — Kranjc. Shod, ki ga je za tukaj sklical ta odbor za demokrate, se je dne 6. 4. nadaljeval tako-le:

Nov možakar začelja. Ta gospoda, ki je odšla, niso bili oni osvovraženi doktorji. Kranjc je poklical druge. Dva izmed teh sta bila šolnika. Eden je skoraj celo tak, kakor on, ki je dezertiral k Italijanom, jim izdal našo postojanko in so na ta način Italijani postreljali 600 naših Bošnjakov; in zdaj ta vzgojuje mlade učitelje. Je tudi utelešen svobodomiseln Sokol.

Vpitje. Zakaj niste tega prej povedali? Za take je bilo že pred dvema letoma vse pripravljeno od Hrastovca do Dupleka, ko so mislili prijezditi. — Na Goriškem so Sokoli postali fašisti, tolovaji. — Za take je pri nas kamenja dovolj. — Dalje. Eden pa je bil iz Rosinove pošojilnice. Ta nas je lani tam nagnal, naj si gremo po denar v Kristlovo pošojilnico pri Sv. Barbari v Slov. gor. Revez ni znal, da sta učitelj Kristl star, in njegova pošojilnica že davno nezmožna, ker sta oba liberalna. — Naprej. Demokratski listi so zadnji čas rohnili proti misijonom. Demokrate so hodili za zabavljanje k spovedi, tam glasno pravili spoved-

nikom, da imajo naprednjaške in svobodomiselnne časopise in se pravdali z duhovni, da to ni greh itd. In glavni faktor pri tej stranki je spet učiteljstvo.

Starček. Nova vlada mora prititi, prititi tudi v šolo pravi red. Učitelji bodo morali našo deco vzgojevati za Slovence in kristjane, pa če bodo hudicevo olje švicali od samega pridušanja, da so svobodnomiselni, vsenaprednjaki. Zdaj seveda veseli trobijo, da kdor piše v katoliške liste, se pri resnih ljudeh samo smeši, — zdaj tudi pogumno bobnajo, da bodo pri drugih volitvah smeli govoriti le samo ljudje njihovega kalibra, pa naj le pomnijo, da smo znali zadnjič voliti drugače, kakor učitelji, — pomnijo, da Slovenci ne bodo nikdar tako volili, kakor bi hoteli učitelji. Očitajo nam, da ne znamo, da smo bratje s Srbi. Znamo, znamo, s kom smo bratje. Toda nismo s tistimi, kateri bi radi imeli v zakup naše glave in denarnice, ne da bi smeli mi pri tem kaj govoriti. Centralistični srbski hlapci pa ne bomo, da bi živeli samo za to, da napolnimo žepe Pašiču in Pribičeviću, ona dva pa učiteljem. Seveda smo radi tega zmerjani, da smo veleizdajalci itd., pa vse zamanj. Mi ostanemo Slovenci in učitelji ne bodo z nami nikdar komandirali.

Gremo! Gospodje demokratije so plačali mnogo pijače, bodite pametni. Naj bo, toda demokrati naj ne hodijo k nam nikdar več, — Saj jih je Kranjc danes zadnjokrat povebil. — In tukaj zadnjokrat z njimi pil.

Kakor nekogar, je gnalo nadučitelja Kranjca drugi večer po shodu nazaj na kraj njegove nesmrtnne blamaže. Pol ure je stal pred Kranerjevo gostilno in poslušal, kako so notri ljudje zabavljali čez učiteljstvo radi njegove politike. Velikan se osokoli in vstopi z žuganjem, da bo tožil. Mogoče je zdaj spoznal tistega, ki ga je poprejšnji dan imenoval denuncijanta. Pa srd moški sune v njega in Kranjc jo je odsopihal na breg. da so konci njegove se avstrijske vojne sukne stali od njega kakor vernerne od klopota. Škoda, da učiteljstvo ni nikdar z ljudstvom.

Binek.

Pri Sv. Barbari v Slov. gor. je umrl g. Jakob Kraner, gostilničar in mesar. Podlegel je ranam, ki jih je dobil, ko je miril pretepačje se fante. Pokopali smo ga dne 24. aprila.

Postrovelost je dosegla že višek. Skoro vsak večji praznik ali bolj svečano cerkveno slovesnost si izberejo razni razgrajči ter pretepači in obmečejo s pijanimi pretepi nedolžno veselje z blatom surovosti. Tako je bilo zadnje nedeljo pri Sv. Trojici v Slov. gor., na velikonočni ponedeljek pa v Makolah. Pri Sv. Trojici so namreč zadnje nedeljo na prav slovesen način blagoslovljali nove zvone in se je ob tej priliki nabralo zelo veliko ljudstva od blizu in se daleč. Ta cerkvena slovesnost se je seveda po starš navadi preobilo zalila s pijačo. Pretepaško ulogo so prevzeli pijani fantalini od Sv. Benedikta. Ti pretepači so obdelali krojaškega pomočnika Nekrepa tako z noži, da je podlegel ranam. Tri benediške razbojnice so žandarji že izročili mariborskemu sodišču. — Na velikonočni ponedeljek je užgal ta nesrečno preobilni alkohol fante v Makolah tako, da so se kar na debelo stopili v gostilni Jožefa Doberšeka. Iz pretepa je odneslo več fantalinov večje in manjše rane. Enemu so celo razbili lobanjo. Slučaji krvavih pretepa, ki končavajo z ubojo, se zadnji čas tako množijo, da bodo morale oblasti nekaj ukreniti proti fantalinski surovosti ter podivjanosti, sicer bo lepa in še do pred kratkem precej miroljubna Slovenska Stajerska postala res Macedonija, kjer je človeško življenje veliko manj vredno nego pa živalsko.

Ministrske obljube in dejanja. V finančnem odboru je pri razpravi proračuna za kmetijstvo in vode minister Krsta Miletič dvakrat obljubil poslancu Vesenjaku, da bo prišel v Slovenijo in posebej v ptujski okraj, da si ogleda ona nevarna mesta ob Dravi, na katera ga je opozoril poslanec in tudi generalna direkcija voda v Ljubljani. Minister je na izrecno vprašanje tudi dovolil, da se njegov obisk prizadetemu prebivalstvu in oblastim naznani ter za vsak slučaj vse potrebno pripravi, da bi minister tem lažje in hitreje prišel na lice mesta. Ker je poslanec Vesenjak hotel v sporazumu s poslancem Bedjaničem to akcijo pospešiti, je šel tudi ta k ministru in tudi g. Bedjaniču je dal minister isto izjavo. Od tega časa so pretekli trije mesci. G. ministra še vedno ni k nam, da vidi ogroženo ozemlje pri Vurberku in St. Janžu, pri Sv. Marku, sv. Marjeti in v ormožkem okraju. Mi Slovenci smo vajeni, da se dana beseda drži, ali pa da se vsaj odkrito in možato pove, zakaj se ni mogla ali ni hotela držati in izpolniti. V državnem proračunu imamo za redna in izredna regulacijska dela ob Dravi po trudu naših poslancev 3 milijone in 800 tisoč kron. To je sicer nekaj, toda ni dovolj, da bi se vse največje nevarnosti odklonile. Gotovo bi bilo mogoče osebno na lice mesta prepričati ministre o potrebi lažje, toda zopet imamo slučaj pred seboj, da se besede naših beograjskih ministrov drugačne in drugačne so dejanja. Če bi bili v teh zadevah neodvisni od Beograda, bi si že davno pomagali.

Novice od Sv. Antona v Slov. gor. Nagla smrt na Cenkovci. Vodo sta nesli živini dekla in gospodinja Marija Čuček, rojena Zimič, na cvetni petek zvečer. Ko prideta do hlevovega praga, pade gospodinja mrtvoudna in v nekaj minutah je bila mrtla. N. p. v m. l. — Občne zbore sta imela na velikonočni ponedeljek pošojilnica in Kat. bratno društvo. Slednje je priredilo tudi igro »Vaški skupuh« in nekaj drugih točk. Za svojo 30letnico je priredilo bratno društvo dne 11. maja igro.

Avtomobilna zveza Haloze—Ptuj. Od Sv. Barbare v Halozah poročajo: Ze večkrat se je govorilo, kako potrebna bi bila avtomobilna zveza Haloze s Ptujem, a je ostalo samo pri besedah. Sedaj pa se sliši, da se je tega velevažnega podjetja resno poprijel strokovnjak, domačin Anton Rakuš. Osnoval bode družbo, h kateri bi se nikdo naj ne branil pristopiti. Avtomobilna zveza bi bila velikega pomena za povzdigo kraja, posebno za vin-

sko trgovino. Torej, Haložani, poprimite se podjetja v vašo korist!

O čem govorijo v Leskovcu pri Ptuj? Približujejo se velike šolske počitnice in z njimi novo šolsko leto. Naš zaslužni gospod nadučitelj Stoklas odide v pokoj. Na njegovo mesto se na vse kriplje prizadeva priti nam že dobro znani eksučitelj g. Troha, ki že nekaj časa sem straši tu okrog. A mi Leskovčani z vso odločnostjo odklanjamo njegovo ponudbo. Ali naj sprejmemo za vzgojitelja svojih otrok človeka, ki je na vseh mestih, kjer je služboval, slabo zapisan. S krvavimi žulji smo si postavili šolsko poslopje in je vzdržujemo; naši so žulji, s katerimi plačujemo učitelje, in naša volja bo tudi odločevala, komu bomo izročili v odgojo našo mladino. Mi hočemo nadučitelja — vzgojitelja, ki bo imel srce za nas in naše otroke, ne pa oblastnega komandanta. Sicer pa tega gosp. Troha žele samo gotove osebe, ki jim je vse drugo bolj pri srcu, kot vzgoja naše mladine. Upamo pa, da se bodo oblasti pri imenovanju novega šolskega vodje ozirale bolj na naše upravičene zahteve, kakor pa na želje g. Trohe in par njegovih privržencev. — Zavedni Leskovčani.

Hvalevredna prireditve v Dornovi pri Ptuj. Brašno društvo v Dornovi je priredilo na velikonočni ponedeljek Pinžgarjevo igró »Veriga.« Splošen vtis je bil dober. Pri takih igráh bi bilo želeli, da se pomen igre razloži s kratkim govorom. Vsak je z veseljem lahko opazoval napredek tudi dornovske mladine, ki že sama uvideva, da je veliko koristnejša izobrazba srca kot pa surovo popivanje in pretepi. Dragi, le tako naprej! Tako delovanje je hvalevredno. Posebna pohvala pa gre g. Rudiju pl. Pongratzu, ki je bil duša cele prireditve. Želeti bi bilo samo, da se drugič vrše take prireditve kje drugje in ne v krčmi, ker ni naloga društva, da vzgaja pijančke, ampak pošteno mladino.

Samostojni shod pri Sv. Bolfenku pri Središču. — Zadnje nedeljo je bilo oznanjeno pri cerkvi: Krajevni odbor SKS ima sedaj po maši pred hišo g. Ran gospodarsko-politični shod, govori med drugimi tudi tovariš Mermolja, pridite vsil! Ko so šli ljudje od sv. maše, je Mermolja že bil na svojem mestu, ter pridigoval po svoji stari mešetarski navadi. Bil je proti vsem strankam in nazadnje je skušal tudi Samostojno kmetijsko stranko speljati v tir — srbske zemljoradniške stranke. Naši ljudje pa so mu rekli v lice, da je tudi on glasoval za pogubonosni centralizem in za vidovdansko ustavo. — Bilo je mnogo zabave. V naši fari imamo približno 20 samostojnežev, ki so seveda kimali na vsako Mermoljevo besedo: če bi trebalo, bi tudi prisegli, da zraste na Mermoljevi slami — črešnja.

Novi zvonovi na Tinju. Na veliko soboto popoldne so na dveh novih vozovih, ki sta jih dala na razpolago kmeti Jesenek in Dovnik, pripeljali tri nove zvonove v teži 2123 kg. Priprave za sprejem so se vršile že cel teden poprej, posebno pa še zadnje tri dni. Okrog 20 do 30 fantov je vozilo skupaj smreke za mlaje in postavili so jih na Velikem Tinju 11, v Visolah 2, vse po 20—30 m visoke. Dekleta so okinčala pet slavlakov, ki so v čednem izvršenju prekašali drug drugega. Pri slavlakih je posebno nadučitelj Joško Tomažič, ki je napravil tudi napise, dal navodila in vodil kinčanje. V slovesnem sprevodu in v najveselejšem razpoloženju so med igranjem zgornjebistriške godbe odpeljali zvonove od mestnega župnišča, kjer jim je dal g. kanonik zavetje, dokler se niso zbrali, skozi mesto Slov. Bistrica in potem med živahnim pozdravljanjem in radovednim pogledovanjem od vseh strani pripeljali do meje župnije v solnčne Visole, znane po dobrem vincu. Tam pri slavlaku je bil prvi pozdrav novih zvonov. G. župan Janez Ferk, ki se je pač največ potrudil za nove zvonove, jih je predstavil Tinčanom; tinski g. župnik jih je pozdravil in izrazil željo, naj bo prihod novih zvonov znamenje boljših časov, miru in nemotene zadovoljnosti. Glavni sprejem pa je bil pred šolo na glavnem trgu Velikega Tinja. Menda je pričakovala spreved cela župnija in pozdravljala nove prijatelje. Po zopetnem nagovoru župnikom in županom sta nadučitelja Dragomir in Agica prav ljubko povedala vsak svojo pesmico zvonov v pozdrav. Iskreno lepe želje je na zvonove stavila v svoji deklamaciji Lenčka Prednikova. Nežika Gričnik je pozdravila, potem še ključar Matevž Šega, ki je izrekel to željo, da bi navzoče in tinske župljane spremljali enkrat, ko bomo na zadnji poti, v hišo Očetovo. Sedaj se je oglasila godba in vse je drlo h cerkvi, kamor so zapeljali zvonove. Na Veliko noč so bili zvonovi predmet opazovanja in živahnih pogovorov. Na velikonočni ponedeljek je bilo krasno vreme in mogočni strel možnarjev je privabil toliko ljudstva na Tinje, da še ljudje ne pomnijo. Gospod grof Attems kot boter se je pripeljal z avtomobilom noter do župnišča, kar je znamenje, da Tinčanje ne živimo v tako zaplankanem svetu, kakor bi si kdo mislil. Blagoslov je izvršil g. kanonik Jožef Cerjak. Pri blagoslovu so bili navzoči vsi botri in botre. Vseh je bilo 15. Izmed dobrih Tinčanov so se najbolj dobre izkazali cerkveni ključarji Anton Korošec in njegova žena Marija, Anton Smogavec, Matija Jesenek, Janez Ferk, Matevž Šega in Martin Dušej. Potem Marko Stegne, Jožef Škrinjar iz Planine, Neža Pliberšek, učiteljica gđc. Ela Firolić, J. Ačko, Miha Šega in Valentin Smogavec. Botri in botre so darovali 120.400 K, t. j. nad polovico cele svote. Vse darovalce Bog naj živi. Blagoslov in srečo jim podeli! Potegnenje zvonov se je izvršilo pod spretnim vodstvom gosp. Breznika, stavbenega mojstra v Slov. Bistrici, brez vseh ovir v zvonik in okrog 4. ure popoldne so že trjancili. Zvonovi lepo harmonirajo kljub temu, da so od dveh raznih livarn, in želimo samo, da bi se v župniji vse življenje tako vjemalo, da bi bilo Bogu v čast, župljanom pa v čast in večni blagor.

Zlata poroka v St. Vidu pri Grobelnem. Dne 21. t. m. sta pri nas praznovala zlato poroko zakonska Miha in Lucija Mlaker. Jubilarita sta obhajala to lepo slovesnost v krogu sinov, hčera, zetovsnah in velikega števila vnukov,

vnučic. Zlatoporočencema še dolgo in krepko zdravje!

Izredni občni zbor v Gornji Radgoni. V nedeljo, dne 4. maja, po osmi maši se vrši izredni občni zbor tukajšnje ga Bralnega društva z dnevnim redom: Sprememba društvenih pravil. Člani, pridite zolnoštevilno!

Popravek nam pošiljajo iz Griž pri Celju. Popravek z ozirom na dopis v zadnji številki »Slov. Gospodarja.« Igno »Na dan sodbe« dne 21. aprila t. l. je uprizorilo nasprotno delavsko društvo »Svoboda.« — Orel obstoja samo v Grižah, v Libejah in na Bezovniku se niso ustanovili nobeni novi odseki. Pač pa ima griški Orel sedaj zelo močen naraščaj (nad 50). Toliko v pojasnilo, da se zadnji dopis ne bo krivo tolmačil.

Strahovit zločin na neznanem človeku. Drava je naplavila nedaleč od štajerske meje na hrvatsko obalo truplo mladega moža, ki je bil na strahovit način umorjen. Okrog vratu je imel večkrat zadrženo železno verigo, na glavi pa financarska kapo, pribito z dolgim žrebcljem na črepinjo. Roke in noge je imel zvezane. Kolikor se je dalo na truplu ugotoviti, so zločinci žrtvi najprej zvezali roke in noge, nato pa jo skušali zadaviti z verigo. Ker se jim to ni najbrže takoj posrečilo, so zabili skozi kapo v glavo skoro 15 cm dolg žrebelj, ki je nesrečnemu prevrtil možgane ter povzročil njegovo smrt. Truplo so pokopali, ne da bi se dalo ugotoviti, kdo in odkod je. Sumijo, da je to kak financer, katerega so medžimurski tihotapci iz masčevanja tako strašno mučili.

Za mesec junij in prve petke. Dotiskana je in kmalu izide v obliki šmarnic v 2000 izvodih knjiga »Sveta Marija Alakok« kot življenjepis in molitvenik. Izide na 15 polah in bo stala v platno vezana 20 dinarjev. Pošiljala se bo na ogled preč. duhovščini, redovnim hišam in po en iztis tudi Marijinim družbam. Pred 15. majem se ne razpošilja. Kdor jo želi sigurno imeti do dne 1. junija, naj piše po njo: Knjigovoznici tiskarne sv. Cirila v Mariboru, ali pa: Mladenški Marijini družbi Sv. Anton v Slovenskih goricah.

VI.

Ker straža stroga b'la izjemno,
je vtaknila nju v luknjo temno.
Ko z milom kajho sta oprala,
na prosto nju spet je straža dala.

(Nadaljevanje sledi).

Gospodarstvo.

PLEMENSKA KRAVA.

V naših razmerah redimo krave ponajveč za vse tri svrhe ali užitke, to je za molžo, vožnjo in pitanje. Zato naj izgleda krava, kakor sledi: glava dolga, ozka, čelo in smrček široka. Rogova fina, tanka, lepo vzrastla in enako zakrivljena. Oči velike, žive in prijazne; vrat tanek in dolg. Prsi velike, globoke in široke, rebra močno izbočena. Hrbet raven, noge srednje fine, zadnji del telesa močnejši od prednjega. Križ naj bo obilen in širok, kolki daleč vsakebi. Trebuh globok in obilen, mendenične kosti zelo široke.

Za rejo vprežne živine naj bo krava od takšne pasme, ki je za delo najbolj sposobna in je bolj volovskega izgleda. Telesa naj bo povitega, močnega, glava lepa, rogovi pravilno vzrastli. Prsi naj bodo globoke in široke, hrbet raven, noge močne in trdne, hoja hitra. Vnanjost pitalnega goveda je opisana v začetnem delu.

Teleta od prve in druge storitve navadno niso dobra za plemo. Najboljša teleta dobimo od 3. do 10. telitve. Dvojčki navadno tudi niso za plemo sposobni. Najznamenitejši znak dobre molznice je vime, ki naj bo veliko, napeto in štrli daleč nazaj med zadnji nogi. Koža na vimenu mora biti fina, tanka in nežna in poraščena s finimi dlačicami. Siski so obilni, vsi štirje enako veliki in rudečkasto bele barve kot ostalo vime. Napeto vime in veliki siski so znak, da je krava dobra molznica. Izmolzeno vime se zgubaneči z nabiranjem mleka pa zopet poveča. Vime dobre molznice torej ni nikdar trdo in mesnato. Na koži pod vimenom na trebuhu ima dobra molznica vse polno mrežastih mlečnih žil, med katerimi se vidijo male jamice »mlečne skledice«. Znak dobre molznice je tudi povimlje, to je navzgor obrnjena dlaka na vimenu. Če ta dlaka na zadnjem delu vimena sega na široko in visoko do repa, pravimo, da je povimlje veliko in znak dobre mlečnosti.

Mlade samice se začnejo pripuščati s poldrugim letom starosti. Če bi jih pripuščali prej, bi to škodovalo rasti in celemu potomstvu, kasneje pa se ne bi več pojale. Krave se pripuščajo do 12. leta starosti, vendar v zadnjih letih storjena teleta niso več za plemo.

Kakor že povedano, izbiramo za plemo le najlepše živali. Zatorej odstranimo od razplodbe: 1. teleta od prvega in preko desetega poroda, 2. vsa teleta, ki so nepravilne rasti, 3. potomce slabih molznic, 4. krave, ki se redno ne pojajo ali ne ubrejšijo, 5. krave, ki zaporedoma večkrat zvržejo vsled kake bolezni, 6. krave, ki težko kotijo, 7. predivjega in nerodovitnega bika, 8. dvojčke in 9. pretolste bika, ki so slabi plemenjaki.

Pripuščati je le popolnoma zdrave krave k zdravemu plemenjaku. Pripust se naj uredi tako, da povržejo krave ob zeleni krmii, ker ista vpliva jako ugodno na razvijanje vimena in količino mleka. Da je pripust spešen, je neobhodno potrebno voditi kravo ob pravem času k biku. V začetku pojanja pripuščene samice se ne ubrejšijo rade, a tudi proti koncu pojanja je oploditev dvomljiva. Najpripravnější doba za pripust je 12 do 24 ur po prvih znakih pojanja.

Prvi znak brejosti je, če se krava po pripuščanju več ne poja. Drugi znaki so: breja krava hodi počasneje in previdneje, nego druge, postaja zelo ješčja, a se vendar ne debeli, ker je rastoči plod odteguje redilne snovi. Bika se ogiblje. Po zadnjem delu telesa je precej občutljiva. Množina mleka se začne manjšati, ki postaja od dne do dne mastnejše. Po štirih mesecih postane desna stran bolj vampasta od leve. Po šestem mesecu se že sliši skozi starkino kožo utripanje teletovega srca, ki se čuti na desni strani trebuha pod lakotnicami. Pozneje se teletovo premikanje lahko čuti in vidi, celo otipati se ga more. To so šele povsem gotova znamenja brejosti. Brejost pa se spozna lahko tudi v prvi polovici takole:

V čašo s čisto in svežo vodo se spuša po kapljicah od dotične krave namolzeno mleko. Če se mlečne kapljice razdele na vodi, je krava jalova, če pa obleže, tedaj je samica breja. V drugi polovici brejosti se mleko vedno bolj zmanjšuje in naposled popolnoma usahne. Ako breja krava sama od sebe ne presahne, se je zadnja dva meseca ne sme več molziti, da se tele boljše razvije.

Krava se oteli v 9 mesecih, 40 tednih ali 284 dneh po pripustu. Breje telice navadno nosijo nekaj dni dalje, junčki se skotijo kasneje od telic. Najkrajša brejost znaša 240, najdaljša pa 330 dni.

Vekoslav Stampar, ekonom.

NAVODILO O KURJEREJI ZA MESEC APRIL IN MAJ.

Radi preobilih ter važnih razprav o gospodarstvu smo morali navodilo o kurjeriji, prideto za posamezne mesece prekiniti. Za prve tri mesece: januar, februar in marec je »Gospodar« navodila o kurjeriji že objavil.

Da dobijo naše vrle gospodinje celotno navodilo: kako streči svojim ljubljankam na dvorišču tekom leta, smo primorani poseči še nazaj v mesec april, čeravno že beležimo — zadnjega.

Kokoši vsake pasme v tem mesecu pridno nesejo, če so bile postrežene skrbno s hrano, sploh preskrbljeno z vsem, kar jim je neobhodno potrebno, da krepko prosperajo ter vržejo pričakovani dobiček.

Kura, ki v aprilu ne nese ali ne kvoče, ni več za ta svet. Valenje se v aprilu nadaljuje in ga zelo priporočam. Izleženi mladiči postanejo najbolj krepki, trpežni (najbolj sposobni za nadaljni plod ali pasme) ter oddajo zgodnje nesice. Da mladiči dobro rastejo, se razvijajo, potrebujejo toplote, posebno vpliva na njih rast ter razvoj solnčna toplota. Zato z njimi, ko je solnce ogrelo zrak in zemljo, na prosto, da se solnčijo, ogrevajo, svoj nagon »brskati« pomirjajo, si dajo od starke postreči s črvčki, muhami, mušicami, raznimi mrčesi ter z zelenjavo. A, kakor rečeno, ne prezgodaj z živalicami na prosto, če se kaže tudi lep dan, ampak še le krog poldne. Naravnost strup bi bila zanje jutranja rosa. Mladičem naj ne primanjkuje vode, ki bodi mlačna, ker kaj rado in pogosto jih žeja. Je mlada družba primorana svoje kljunčke pomakati v nečisto, blatno vodo, ali celo v smrdljivo gnojnico, se ne bo samo nečvrsto razvijala, temveč preti nevarnost, da zboli, začne vedno bolj hirati in kmalu je nežnega življenja konec.

Zato bo vsaka gospodinja, ki je skrbna za svoj kurji mladež, na gotovem prostoru, kjer se starka vzdržuje navadno z mladiči, postavila nizko posodico čiste vode, po tudi opoldne vrgla gladujočim čivkam primerne zrna.

Mladi rod je pač skoraj venomer lačen in mora imeti krofič že dobro napolnjen, če kaj jedilnega zavrže.

Dorastle kokoši v mesecu aprilu brez skrbi spustiš na prosto že koj zjutraj četudi bi deževalo ali celo snežilo. Ako ne morejo na zeleno trato, jim priskrbi zelene hrane. Kaj lahko jim vržeš trave. Malo hiranja in pogina pri kurah — sploh perutnini je opazovati v aprilu. To dejstvo je pripisovati čistemu zraku in primerni solnčni toploti ter meseni in zeleni hrani, ki jih perutnina išče in dobiva pod milim nebom.

V tem mescu pa tudi kurnik, hlevček, sploh prostorček, ki sulžijo kokošim, sploh perutnini v zavetje in bivališče, osnažiti prav jedrnat, kar med zimo ni bilo lahko mogoče, ali pa se je celo zanemarilo.

S pobeljenjem z apnom in razkuževanjem dotičnih prostorov se pokončajo uši, grinje itd., ki imajo svojo zalego v razpoklinah ter kokoši, sploh perutnino napadajo ter hudo mučijo.

Koli, na katerih kokoši sede in spavajo, naj se namažejo s petrolejem.

Navodilo za mesec maj. Od toletnih ali zgodnjih nesik ni ravno pričakovati valenja v tem mesecu. Mladiči, ki se izvalijo koncem maja ali začetkom junija, pričenejo nesti še le prihodnje leto razun, ako se nahaja na dvorišču pasma, ki rano dozori, rano postane zmožna za leganje. Uspeh je za to leto precej negotov. Ako se pri kmečki hiši ne goji gotove pasme, ampak se zadovolji pri kurjeriji s povprečnimi kurami, potem začnejo meseca majnika izvaljeni mladiči lahko nesti že tudi to leto in kokodakati. Izrečno pristna pasma počasneje dozori in zato pozneje leže, a potem se skaže zelo hvaležno, v leganju vstraja, leže večja jajca ter boljše vsebine, se telesno bolj razvije ter nudi več in boljšega mesa za mizo, skratka: prebosi v koristi in dobičku navadne kokoši. A zato razumna gospodinja ne bo pustila

la kokoši polegati in se porivati na gnezdih, temveč jih bo nasadila. Ona ima še druge namene pri svoji kurjeriji in če ni primorana, ne bo nobene k valenju nagnjene kokoši spregledala, da se z njo okoristi.

Ker se v mesecu maju perutnina stara in mlada giblje na prostem ter si zna poiskati mrčese, črve, polže in zeliščne hrane, ne potrebuje več tolikanj hrane iz rok. Druga je, če se vzdržujejo kokoši na tesnih prostorih in dvoriščih, kjer si vsega, kakor na prostem ne morejo poiskati. Tem je treba podajati poprejšnje — zadostne hrane in zelo bodo hvaležne, če tu in tam dobi-jo kake kuhinjske odpadke — posebno mesene.

Kurja narava ljubi različno hrano. Vrh tega potrebuje zaprte kokoši apnenih snovi. Potrosi jim še starega, ugašenega apna. Značajnost je vselej na mestu in čiste vode ne sme primajkovati. — (Dalje prihodnjič. — Kurjerjec iz samostana.)

ZITNI TRG.

Naš žitni trg je jako slabo obiskan. V Sloveniji tega ne čutimo, ker naši poljski pridelki, katerih pridelamo toliko, da jih sami ne porabimo, še vedno najdejo kupce. Krompir in fižol se izvažajo v Italijo, Francijo in v Svico. Žito morajo v nekaterih krajih za domačo potrebo celo kupovati, zato nam žitna kriza ne more posebno škodovati, celo koristi nam, ker bo žito v Vojvodini moralo postati ceneje. Tem bolj pa to krizo občutijo veletrgovci in veliki mlini v Vojvodini in Slavoniji. Iz spekulativnih namenov so ti veletrgovci, večinoma same židovske firme, nakopičili ogromne zaloge žita, katerega so v poletju in v jeseni pokupili od kmetov. Ker so upali na dober izvoz, ki bi cene sigurno povišal, so držali te zaloge kolikor mogoče dolgo. Svoj račun pa so delali brez vpoštevanja dveh odločilnih sil. Upoštevali niso našega železniškega gospodarstva z njegovo tarifno politiko ter Rusije z njenimi ogromnimi zalogami pšenice. Z zvišanjem železniške prevozne tarife se je žito znatno podražilo vsled previsoke prevoznine. Za izvoz so prišla v poštev še edino mesta, ki leže ob Donavi ter imajo na razpolgo vodno pot, ki je znatno cenejša od železniške. Izvoz se je nekaj časa vršil po Donavi za Nemčijo, Čehoslovaško in Avstrijo. V pričetku letošnjega leta pa se je pojavila v žitni trgovini sila, s katero ne more konkurirati noben žitni trg v Evropi. Pred vojno je veljala Rusija za žitnico Evrope in Azije. Neizmerne količine žita je izvažala iz svojih pristančnic na Črnem in Severnem morju. Graditev novih prometnih žil je odprla vedno nove žitne predele in Rusija je postala neke vrste diktator na svetovnem žitnem trgu. Z vojno se je vse spremenilo. Rusija je zalagala z žitom antantne države, po polomu leta 1917 ter z zavladanjem boljševikov pa so nastale v državi take homatije, ki so popolnoma izključile vsako občevarje z ostalim svetom. Vrh tega je z agrarno reformo večina veleposestev prešla v roke kmetov, ki zemlje od začetka niso tako umno obdelovali; posledica tega je bil slab pridelek žita. Ko je pritisnila leta 1921 huda suša, je nastala velikanska lakota, ki je pomorila na milijone ljudi. Rusiji so morale pri-skočiti na pomoč z živčjem in denarjem Amerika in evropske države, da je pretrpela ta težavni čas brez še hujših posledic. Lakota je Rusijo izučila, da se je začela baviti z umnejšim poljedelstvom. Rusija sedaj pridelala skoro ravno tako množino žita, kakor pred vojno. Prometna sredstva so se znatno zboljšala in Rusija je zopet začela misliti na izvoz. Sedaj so sklenile nemške, italijanske in avstrijske žitne trgovine pogodbe z rusko državo za dobavo pšenice, ki bo znatno cenejša od jugoslovanske in rumunske. Za našo mlinsko industrijo pomenja to hud udarec, ki ga bo zelo težko prenesla. Tudi za kmetovalce v Vojvodini in Slavoniji bo to pomenilo slabše čase. Pečati se bodo morali bolj s pridelovanjem koruze, katero bo mogoče prodati izven države, ker je ameriška koruza, ki edino lahko konkurira z našo, nekoliko dražja vsled dragega prevoza na ladjah. V poplavljenih krajih v Slavoniji in Banatu, kjer je voda uničila jesenske setve, so začeli kmetje zemljo preoravati in sejati koruzo.

Cene so sedaj približno enake onim prejšnjega tedna. Moka se prodaja vsled velike uporabe ob praznikih. Trgovci so izpraznili svoje zaloge, katere sedaj obnavljajo. Cena nularici je v Bački 510—520 din., dočim je v Zagrebu vsled dragega prevoza že 540—560 din.

Pšenica se ponuja na prodaj v velikih količinah. V Bački se prodaja po 315—320 din.

Koruzi se ponuja istotako v večjih količinah. Na nakladnih postajah v Sremsu in Banatu se prodaja po 235—240 din., dočim se za tehta v Zagrebu za 100 kg prvo-vrstne koruze 260—270 din.

Oves se nudi na prodaj po 290—300 din.

Ječmen kupujejo pivovarne po 340 din.

Otrobi so po 250 din. 100 kg.

Mariborsko jevsko poročilo. Na svinjski sejem dne 25. aprila se je pripeljalo 252 svinj, 2 kozi in 1 ovca, cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 175—225 din., 7—9 tednov 250—400 din., 3—4 mesce 525—700 din., 5—7 mescev 800—950 din., 8—10 mescev 1075—1175 din., 1 leto 1400—1600 din., 1 kg žive teže 17.50—18.75 din., 1 kg mrtve teže 23.75—25 din., 1 koza 200—350 din., 1 ovca 300—350 din. Razprodanih je bilo 184 komadov.

Za vinogradnike. Vsem vinogradnikom, ki rabijo za svoje vinograde kolje, priporočamo tozadevno najtopleje našega somišljenika g. Franja Gnilšek. Tvrda Gnilšek v Razlagovi ulici 25 v Mariboru im v zalogi: cepano, žagano in okroglo kolje po najbolj nizkih cenah.

Vrednost denarja Ameriški dolar stane 80 din., 100 francoskih frankov stane 520 din., za 100 avstrijskih kron je plačati 13 para. V Curihu znaša vrednost dinarja 6.75.

Kovači ali stari desetdinarski bankovci imajo veljavo samo še do 1. junija 1924. Torej samo en mesec še. Zamenja te bankovce Narodna banka v Beogradu. Ker je menda še precej teh bankovcev med ljudmi, svetujemo vsem organizacijam SLS, da pri župni cerkvi razglasijo, da po 31. maju ti bankovci izgubijo veljavo. Najbolje je, da nekdo zbere te bankovce in jih po krajevni organizaciji SLS pošlje v Beograd domačemu poslancu s prošnjo, da jih zamenja v Narodni banki. Škoda bi bilo, če gre ljudem kaj tega denarja v nič.

Nova knjiga! Gladiatorji. Zgodovinski roman iz leta 70. po Kristusu. Angleški spisal Whyte Melville. I. in II. del. Založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. — Naša tiskarna je izdala Gladiatorje v ponatisu. S tem je jako ustregla našemu ljudstvu. Zdaj že skoraj ni več dobiti poštene pripovedne knjig, starih ni več, novih pa radi draginje nikdo več ne založi. Gladiatorji so krasen roman iz prvih časov krščanstva. Kdor začne to povest enkrat brati, je ne odloži poprej, dokler je ne prečita. Cela povest obsega dva zvezka. Cena je za naše razmere zelo nizka. Prvi del stane s poštnino vred 8 D, drugi del 11 D. Dobi se v Cirilovi tiskarni, Maribor.

Zgodba o nevidnem človeku. V »Straži« je izhajal skozi mesece podlistek pod zaglavjem »Zgodba o nevidnem človeku.« Zgodba je v zelo lepi slovenščini in prevedena iz angleščine in je po svoji vsebini zelo zanimiva naše naročnike in čitatelje. Tiskarna si je sedaj preskrbela ponatis te mične zgodbe in je izšla že tudi knjiga, ki se dobi za 7 dinarjev v prodajalni Cirilove tiskarne. Knjigo zelo toplo priporočamo vsem bralnim društvom.

Bogati bi hoteli postati vsi, ali varčevati o pravem času in na pravem mestu, to zna mlokdo. Napačno varčevanje, pravzaprav razsipavanje denarje, je kupovanje slabega blaga, posebno, če gre za blago, ki se vsak dan uporablja ter se mora često prati. Našim čitateljem, ki potrebujejo tkanine, sifon, izgotovljeno perilo, obleke, pletenine itd., priporočamo, da se z zaupanjem obrnejo na najstarejšo trgovsko hišo, ki je na najboljšem glasu, na tvrdko R. Miklauc, Ljubljana 371, kjer lahko dobe v vseh zaželenih količinah in cenah izgotovljeno perilo in obleke, ali pa po meri izdelane v lastnih delavnicah.

Dobro uro imeti je želja vsakega človeka, ker vsaki re, kako je neugodno, ako se ne ve nikdar pravega časa. Zagnana tvrdka ur H. SUTTNER, LJUBLJANA št. 992, Slovenija, zahvaljuje svoj dober glas resničnosti, da vsaka ajena ura ima natančni in trajni stroj. Kdor kupi pri Suttnerju uro, je siguran, da poseduje najboljši stroj, ter si prihrani s tem jezo in popravilo. Krasni cenik tvrdke H. Suttner vsebuje še veliko izbiri, tudi razne druge zlatnine in srebrnine ter drugih sličnih potrebščin. 1245

LEPOTA? SVEŽOST? MLADOST? Priljubljena vnanjščina? Vse to si lahko prihranite in zabranite prerano ostarelost edino z racionelnim negovanjem vašega obraza, vašega telesa, vaših las in zob! Izvenrednega delovanja so že čez 25 let priljubljeni Elza-preparati za negovanje lepote: Elza-obrazna in kožo obnavljača pomada (2 lončka s pakovanjem in poštnino 25 dinarjev), Elza-pomada za rast las (2 lončka s pakovanjem in poštnino 25 dinarjev), Elza lilično milo lepote (4 kose s pakovanjem in poštnino 40 dinarjev) in 10% doplatka, in drugi Elza-preparati kakor Elza svet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolonska voda i. t. d. Adresa: Lekarnar EUGEN v. FELLER, STUBICA DONJA, Blazatrg št. 341, Hrvatsko.

Ali sem že obnovil naročnino?

MAKA OZNANILA.

Sv. Križ pri Mariboru. Zahvalim se vsem dobrotnikom in se priporočam še milosrdnim nesrečnim J. T. Černe. 558

Opekariji se sprejmejo, ki imajo lahko prav dober zaslužek pri gospodu Janezu Furman, Lešje, Ptujška gora. 555

Proda se enoletna žrebica ali se zamenja s petletnim konjem. I. Mariborska delavska pekarna, Tržaška cesta št. 38. 556 2—1

Pozor! V novourejeni gostilni »Jadrani« (Maglica) preje Roschantz, Rotovski trg št. 2 so dnevno, posebno ob sredah in sobotah, ob vsaki uri na razpolago vsakovrstna topla in mrzla jedila in dobra vina. 557

Pridna družina z 2—3 delovnimi močmi, ki razume poljedelska opravila, se sprejme pod dobrimi pogoji na večje posestvo. Naslov v upravi. 549 2—1

Sprejme se vrtnarski vajenec. Hrana in stanovanje v hiši. Ivan Jemec, vrtnar, Razlagova ulica 11, Maribor. 548

V službo sprejme kot majerja graščina Schönegg na Polzeli celo družino 4 (štiri) ali tudi več oseb. Stanovanje in kurjava prosta, tudi polje in dojava krava in deputati. Plača za delazmožne osebe po dogovoru. Vstop takoj. Ponudbe s prepisi spričeval je poslati na oskrbništvu graščine Schönegg, pošta Polzela. 568

Posestvo, 8 oralo, njive, travniki, sadonosnik in čez 1 oral lesa proda v Vukovskem dolu, Jakob Kocbek, Waldenddorf 31 bei Graz. 566 2—1

Učenca za pekarsko obrt, poštenih staršev vzame s celo oskrbo V. Horvat, pekarna na Ptujski gori. 570 2—1

Posestvo na Teznu št. 116, tričetrt ure iz mesta, se proda ali zamenja z drugim, bliže mesta. Vpraša se tam. 569

Zelo rodovitno posestvo, polureod Maribora, lepo zidano, z opeko pokrito poslopje, redi 4 goveje živine, 10 svinj, velik sadonosnik, njive in gozd se zelo po nizki ceni proda. Denar ostane lahko na posestvu. Posredovalci izključeni. Več pismeno iz prijaznosti Alojzija Kopri-va, krčma v Kamnici pri Mariboru. 567

Smrekove in hojeve hlode vsako količino kupi stavbenik Ubald Nassimbeni, Maribor, Vrtna ulica 12. Tam se prevzame tudi vsaka množina lesa za rezanje (žaganje). 553 10—1

Pridno dekle, poštenih kmetijskih staršev, dobro vzgojeno in marljivo, v starosti od 16 do 17 let, dobi takoj službo v večji trgovski hiši kot služkinja za vsa hišna dela. Vajena naj bo že nekaj istih del in imeti mora veselje se priučiti tudi pri kuhanju. Ponudbe je nasloviti pod »Pridno dekle« na upravo »Slov. Gospodarja«. 528 2—1

Svicer z dvema delavnimi močmi k 30 km. živine, se sprejme pod ugodnimi pogoji pri upravi veleposestva Tur-niš pri Ptuj. Tam se sprejme tudi več družin s poljedel-skimi delavci v stanovanje. 490 3—1

Proda se gozd za seč, meri 1380 kv. sečnjav, leži v Hum-skem gozdu. Cena 20.000 dinarjev. Vpraša se pri g. Dietz Jarenina. 544 2—1

Največja zaloga vrtnih in verandnih pletenih garnitur, vsa kvadrstne košare, sita in otročji vozički, vse lastno delo. Stoli se s trstiko opletajo. Josip Antloga, Maribor, Trg svobode, zraven mostne teht-nice. 536

Po konkurenčno nizki ceni še so na razpolago cepljene trte, vkoreninjeni divjaki in šmar-nica vkoreninjena. Alojzij Grabar, posestnik in trtnar, Zagorci, pošta Jursinci pri Ptuj. 483 3—1

Dobijo se še krasna dreves-ca vrst: bobovec, mošancelj in kanadka, I. vrste po 20, II. po 15 din., loko postaje Velenje. Drevesnica Gra-dišnik, St. Janž, Velenje.

Novi torpedo bicikli 2500 D, plašče in zračnice, garnitura 300, 400 in 500 D, dežne plašče 400, 500 do 600 D. Galico, rafijo, garantirano deteljno seme, 3 in 7 letno, specerijsko, galanterijsko in vrvarsko blago, kakor novi preparat »Radio-Balsamica« proti revmatizmu prodaja R. Wračko, poštna hiša, Ptuj. 449 6—1

Predivo kupuje in sprejema v delo Kučanda Florjan, vr-var, Sv. Jurij ob juž. žel. 542

Sodarski vajenec, močan, se sprejme takoj pri Josipu Ramšak, Ruše. 540 2—1

Proda se posestvo, prvovrstno na ravnini, 6 minut od žel. postaje. Posestvo obsega njive, travnike, lep gozd in vinograd, ter meri skupno nad 10 oralo. Gospodarsko poslopje v dobrem stanju ter v hiši električna luč. Cena po dogovoru. Vprašati je pri g. Alojziju Lopan, Loče pri Polj-čanah. 532 3—1

Mlin na prodaj na dobri vodi, 2 para kamnov, 1 valjar, s posestvom in stanovanjem. Vprašati je pri M. Koler, Crešnjevi-ci, Gornja Radgona. 525 3—1

Na prodaj posestvo sredi vasi z lepo zidano hišo, zidanim gospodarskim poslopjem, vse v najboljšem stanju, povsod električna razsvetljava, po ugodni ceni takoj. Naslov po-ve uprava. 548

Cepljene trte imamo, kakor vsak leto večjo množino, vseh najboljših vrst, na podlagi R. portalis in križankah po dn. cenah. Trte so dobro zarašče ne in vkoreninjene. Prodajam tudi več tisoč korenjakov R. port., Götthe 9 in samorodnic. Oglasiti se je pri posestniku Franc Horvat, Mostje, pošta Jursinci pri Ptuj. 197

Vinogradniki pozor! Na suhe cepljene trte so na prodaj in sicer najrodovitnejše vrste. V zalogi je vkoreninjeni div-jak Riparia portalis in Götthe št. 9. Kdor si želi naročiti lepe in močne trte za svoj vinograd naj se takoj oglasi ustmeno ali pismeno pri Francu Slo-dnjak, trtnišar, pošta Jursinci pri Ptuj. Trte se dobijo po najbolj nizki ceni. Za odgovor se naj priloži znamka. 1283

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorod-nikom, prijateljem in znanecm pretresljivo vest, da je

Jožef Repič

veleposestnik v Zagorcih,

dne 23. aprila ob 10. uri zapustil to dolino solz, spreviden s sv. zakramenti. Pogreb se je vršil dne 25. aprila ob 9. uri, iz hiše žalosti z mnogimi prečastitimi gospodi duhovniki in z velikim številom udeležencev. Zapušča v najboljši dobi svoje starosti, 40 let, petero majhnih otročičev. Bodi vsem v blag spomin. Iskrena zahvala prečastitemu gospodu župniku za ganljivi govor pri odprtem grobu našega, vobče poznanege moža, za katerega je bilo nešteto rosnih oči. Ostalim v blag spomin in naše sožalje.

Zalujoči ostali:

Julijana Repič, žena. Julika, Janez, Stanko, Zorica, Jožek, otroci. Marija Repič, sestra. Alojz Grabar, sosed. 562

Mlatilnice, viteljne, slamoreznice in druge poljedelske stroje kupite najceneje pri

Jos. Osolin v Laškem

Stara pesem

Iskopana iz tritisočletnega groba egiptovskega kralja.

Opeko kdor dobro hoče dobiti,
ta v Račju jo mora zdaj naročiti.
Streho trpežno kdor hoče napraviti,
opeko iz Račja mora nabaviti.
Denar si prihrani, srečo privabi,
blago Opekarne v Račju kdor rabi.
To pesmico danes vsak mora znati,
to šolarčku skrbna pravi že mati.

**Najnižje
cene
na lepote in
dobro :
blago.**

Potrebuje li sukno za moške in ženske obleke, hlače vino za delavce, blago iz bombazevine, barhent za pranje, tkanine, perilo za pranje, sukno za pranje, srajce, hlače, predpasnike, žepne robce, posteljno perilo, obrisače, odeje, kose, pletenine, moške in ženske nogavice, jopice, izdelano žensko, moško in otroško perilo, perilo (Jäger) in vsakovrstne druge obleke, potem pošljite dva dinarja za poštino in zahtevajte, da se vam pošlje nov cenik; v slučaju, da hočete naročiti večjo količino blaga, pa hočete preje videti vzorce, pošljite za iste 10 D in pišite točno vse potrebno, da se vam lahko pošljejo odgovarjajoči vzorci. — Naši cenjeni čitatelji dobijo specijalno ponudbo ter bodo dobro postreženi, če se obrnejo z zaupanjem na

R. Miklauc
Ljubljana br. 371.

Tvrda nudi samo dobro blago!

Pozor kovači!

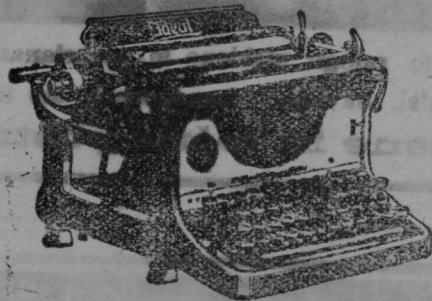
**Kovaški premog
ogljje iz trdega lesa
železo vseh vrst**

priporoča po originalnih tovarniških cenah
glavna in tovarniška zaloga, veletrgovina z železom

vletrgovina z železom

I. Andraschitz,

Vodnikov trg. MARIBOR Vodnikov trg.

Najboljše pisalne stroje

dobavi tudi na mesečne obroke proti jamstvu

THE REX CO.,

Predal 76. LJUBLJANA. Predal 76.

Zahtevajte prospekt in ponudbe!

JETIKA.

Zdravnik na plačane bolni
ni dr. Pečnik, ordinira vsak
petek v Celju. Vprašati v le-
karni Marija Pomagaj. Zve-
te njegove tri knjige z leti.

Prava sredstva lepote, katera drže, kar obečajo!

že 23 let v vseh deželah preizkušena, hvaljena in priljubljena
so prava Elsa-lepoto pospešujoča sredstva lekarnarja Feller.

Elsa-obrazna pomada zanesljivo varstvo proti soln-
čnim pegam, solnčni opeklini,
lase, hrapavi koži, odstrani zajedavce, ogrce, nabrve in vsako-
kovrstne nečistosti kože. 2 velika porcelanasta lončka 25 din.

Elsa-lilijno mlečno milo najmilejše in najfinejše
milo lepote! Ideal vseh
mil! Popolnoma neškodljivo, se jako
dobro peni in je milega finega duha.
4 velike kose s pakovanjem in poš-
tino 40 dinarjev.

Elsa-pomada za rast las
krepi kožo na glavi, zabranjuje izpa-
danje, lomljenje in cepljenje las, prhut
in prerano osivelost l. t. d. 2 velika
porcelanasta lončka s pakovanjem in poštnino 25 dinarjev.

Za poskus zadostuje, da tudi vi rečete:

„TO JE ONO PRAVO!“

Isšite v vseh poslovnih samo prave Elsa-preparate od le-
karnarja Feller.

Različno: Lilijno mleko 10 dinarjev; brkomaz 4 di-
narjev; najfinejši Hega-puder dr. Klugerja v velikih origi-
nalnih škatljah 25 dinarjev; najfinejši zobni prašek Hega
v patent-dozah 15 dinarjev; puder za dame v vrečkah 4
dinarjev; zobni prašek v škatljah 4 dinarjev; šampun za
3 dinarjev; sachet (dišava) za perilo 4 dinarjev; šampun za
lase 2.50 dinarjev; rumenilo za obraz 12 pismov 20 din.;
najfinejše parfeme od 20 dinarjev dalje; cvet za lase 25
dinarjev; Elsa-katranovo milo 6 dinarjev. Za različne pred-
mete se pakovanje in poština posebej računa.

Na te cene se računa še 10% doplatka. Naročilna pis-
ma adresirati: Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA
Donja, Elzatr št. 341, Hrvatsko.

B 109/24-7

Dražbeni oklic.

Dne 24. maja 1924, predpoldne ob 10. uri, bo pri
podpisnem sodišču v sobi št. 10 dražba nepremičnin
zemljiška knjiga I. Partinje vl. št. 47, zemljiška knjiga II.
Zgor. Žerjavci vl. št. 131, zemljiška knjiga III. Navarda
vl. št. 33, cenilna vrednost: pri I. po odbitku realnega
bremena po 27.450 din. vrednost po 2166 din., pri II.,
kjer ni realnega bremena, 11.211 din., pri III. po odbitku
realnega bremena po 500 din. pa vrednost po 16.752 D,
vrednost pritikline pri I. 15.870 din., najmanjši ponudek:
vrednost pritikline pri I. 15.870 din., najmanjši ponudek:
pri I., to je vl. št. 47 k. o. Partinje: 12.024 din., pri II.,
to je vl. št. 131 k. o. Zg. Žerjavci: 7474 din., pri III., to je
vl. št. 33 k. o. Navarda: 11.168 din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti, pri
sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom
dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede ne-
premičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit
na uradni deski sodišča. 550 3—1

Okrajno sodišče Sv. Lenart v Slov. gor.,
dne 17. aprila 1924.

Somišljeniki inserirajte!

Priporočamo

vsem, da si pred nakupom blaga za obleke, za perilo vsa-
ke vrste, za nevestine bale itd., ogledajo zalogo

Oblačilnice za Slovenijo

T. Z. Z. S. Z.

v Ljubljani. Njena osrednja prodajalna je v

Ljubljani v hiši „Vzajemne posojilnice“

na Miklošičevi cesti, poleg »Uniona.«

Podružnica se nahaja pa v hiši »Gospodarske zveze« na
Dunajski cesti št. 29. 125 20—1

Cene zelo zmernel

Zadružno podjetje

Za vodovode in vrtno ograje

železne cevi (kovane stare), (alte Siederohre) žične
mreže pocinkane, žreblje, karbolinej, katran (Ther)
priporoča po strašno nizkih cenah

vletrgovina z železom in gradivnim blagom

Ivo Andraschitz, Maribor.

**ZVONOLIVARNA
ZVONOGLAS**
TOMANOVA ULICA MARIBOR TELEFON
ST. 74
HITRA POSTREŽBA,
PRVOVRSTNA IZVRŠITEV, NIZKE CENE.
RAČUN PRI:
ZADRUŽNI-GOSPODARSKI-BANKI
MARIBOR.

ZVONOGLAS

OKUSNO
IZDELAM
BRONASTI
ZVONOVİ-

HARMONIČNO
AKORDIČNI
TRAJNI
GLASOVI

Pokrivanje streh

z opeko, eternitnimi in salonitnimi ploščami, novo pokri-
vanje, poprave in tudi vse drugo razno krovsko delo iz-
vršuje poceni in solidno tvrdka

RUDOLF BLUM, krevske podjetje

Maribor, Aškerčeva ulica 22. 552 2—1

Prvovrstni angleški in estravski plinski koks

za kovaške svrhe ter industrijo dobavi na debelo in na
drobno po najnižjih cenah

Mariborska mestna plinarna.

Razglas. Ministrstvo trgovine in industrije je dovolilo ob-
čini trg Veržej obdrževati tri letne živinske in kra-
marske sejne in sicer se vršijo: 1. na dan 6. maja,
2. na dan 29. septembra (Mihaljev sejem), 3. na
dan 30. novembra (Andražev sejem) vsako leto. Po
dolgi letih se bodo od sedaj naprej živinski in kra-
marski sejni zopet redno vršili, kakor svoječasno,
in sicer se vrši prvi živinski in kramarski sejem dne
6. maja 1924. Živinski sejem bode na občinskih tra-
tah, kramarski sejem pa na glavnem trgu v Veržju.
Živinski sejem je za govedo, konje, svinje, drobnico,
na kramarski sejem pa se lahko pripelje blago vsake
vrste, poljski pridelki, perutnina, lončarska roba itd.
Vsi zainteresirani naj obiščejo sejem dne 6. maja. —
Županstvo trga Veržej. Franc Seršen, župan. 248

**Za- za-
pom-**

ni si soseda, kar ti povem ,ako rabiš

volneno blago

za ženske ali sukno za moške obleke, tiskanine
(druk), cefir, belo, rujavo ali pisano platno ter
sploh kaj manufakturne robe, pojdi kupiti v vele-
trgovino

R. Stermecki v Celje, kjer mi vsi kupujemo in kjer
je največja zaloga in najnižje cene. Trgovci engros
cene. Ceniki zastoj.

Kdor hoče kupiti zelo poceni

naj gre v prodajalno

TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU!

VABILO**IV. redni občni zbor**

Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Ptuj, r. z. z. o. z., ki se vrši v nedeljo, dne 11. maja 1924, ob 9. uri predpoldne, v zadružnih prostorih z običajnim dnevnim redom.

Ce bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se vrši v smislu pravil čez pol ure na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih zadružnikov.

551

Načelstvo.

Slavno p. n. občinstvo se opozarja, da upravišтво odgovarja v oglašnih zadevah samo takrat, ako je priložena poština za odgovor. Vsa pisma brez poštine gredo v koš brez odgovora.

Spominjajte se Dijaške večerje**: Ne zamudite :**

Kupiti po čudovito nizkih cenah došlo manufakturno blago, kakor: kretone, druke, tiskovino, volneno blago za moške in ženske obleke, svilene rute ter vse druge potrebščine pri trvdki

Martin Sumer

Kofice, Slovenija.

KROMPIRJA

več vagonov za izvoz kupi
RUDOLF PEVEC, MOZIRJE
Slovenija. 451 4-1

:: Velika hiša :

z gospodarskimi poslopji, velikim, lepim sadnim vrtom, njivami in gozdom, v bližini železniške postaje Kočevje, se proda. Hiša je pripravna za vsako obrt. Pojasnila daje tiskarna v Kočevju. 507 2-1

Veletrgovina
špecerljskega in kolonijalnega blaga ter deželnih pridelkov

Miloš Oset

Maribor, Glavni trg
(preje M. Ziegler.)

Telefon 173.

Nakup in prodaja ovasa, keruze, železa, krompirja, vinokoga kamna in drugih dež. pridelkov.

Špecerljsko in kolonijalno blago se prodaja po najnižji dnevni ceni. Zahtevajte cenik!

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) Za otroke:

Kvišku srca, 35, 36, 47 D.
Rajski glasovi, 58, 62 D.
Priatelj otroški, 7.50, 8.50 D.

b) Za odrasle:

Bogomila, 22, 25 D.
Pobožni kristjan, 15 D.
Češčena Marija, 47, 50 D.
Nebesa naš Dom 68, 80, 90 D.
Venec pobožnih molitev, 40 D.
Venec pobožnih pesem, 15 D.
Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja apostolov 12 D.

Kvišku srca Pesmarica (zl. obr.), 15 D.

Premišljevanja za celo leto I. in II. del, 32 D.

Družba vednega češčenja. Dva molitveni uri, 3 D.

Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice src, 6 D.

Vir življenja, 29, 41 D.

Bog med nami, 20 D.

Večno življenje (rdeča obreza) 24 D, (zlate obreza) 33 D.

Nebeska hrana I. in II. del, 39 in 41 D.

Priprava na smrt, 29 D.

Somišljeniki, širite naše liste!**IVAN KOVAČIČ**

Koroška cesta 10 MARIBOR naspr. Cirilove tisk

Velika zaloga stekla, porcelana, šipe za okna, ogledala, vsakovrstne posode, svetilke itd. Vse po najnižji ceni.
:—: Točna in solidna postrežba! :—:

Edino slov. trgovka te svrke v Mariboru!
Poskusite in prepričajte se!

Denar naložite

na boljšo

na varnejšo

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici r. z. z. n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavazo

(Hotel »Pri belem volu«)

obrestuje hranilne vloge počenši s 1. januarjem 1924
od 7% do 10%, oziroma po dogovoru.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica iz svojega.

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, okvirjev, raznovrstnih šip itd.
Najsolidnejše cene in točna postrežba.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vsu banko poslovanje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižico in v tekočem računu.
Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.